

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Anden behandling af lovforslag nr. L 36: Forslag til lov om ændring af aktieavancebeskatningsloven og dødsboskatteoven. (Ændring af successionsreglerne ved overdragelse af aktier).

Af skatteministeren (Ole Stavad).
(Fremsat 4/10 2000. Første behandling 24/10 2000. Betænkning 22/11 2000).

Der var stillet 4 ændringsforslag i betænkningen.
Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget og ændringsforslagene sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1-4 vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Anden næstformand (Henning Grove):
Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Anden behandling af lovforslag nr. L 38: Forslag til lov om ændring af afskrivningsloven og ejendomsavancebeskatningsloven. (Kunstnerisk udsmykning i forbindelse med opførelse, ombygning og tilbygning til erhvervmæssigt benyttede ejendomme).

Af skatteministeren (Ole Stavad).
(Fremsat 4/10 2000. Første behandling 24/10 2000. Betænkning 22/11 2000)

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.
Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget og ændringsforslaget sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslaget vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Anden næstformand (Henning Grove):
Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

12) Forespørgsel nr. F 17: Forespørgsel til statsministeren og miljø- og energiministeren

»Hvad kan regeringen oplyse om sin strategi for at sikre en bæredygtig miljømæssig udvikling i forbindelse med EU's udvidelse og for at opnå en integration af miljøhensyn i sektorpolitikkerne, så udvidelsen giver den størst mulige miljøgevinst?«

Af Jørn Jespersen (SF) og Jes Lunde (SF).
(Forespørgslen anmeldt 1/11 2000. Fremme af forespørgslen vedtaget 10/11 2000).

Begrundelse

Jørn Jespersen (SF):
Forhandlingerne om EU's udvidelse mod Øst går formentlig ind i en meget afgørende fase i den kommende tid, og det gælder ikke mindst på miljøområdet, som man må forvente og regne med under det kommende formandskab vil blive prioriteret meget højt.

Og dermed nærmer vi os nu et tidspunkt, hvor det reelt afgøres, om udvidelsen bliver en miljømæssig gevinst for ansøgerlandene og for hele Europa. Det er helt oplagt, at hvis udvidelsen gribes an på den rigtige måde, er der store muligheder for, at vi får en kæmpe miljømæssig gevinst for hele Europa, men det er også vigtigt,

at vi gør os klart, at gevinsten langt fra er sikker på forhånd.

Udvidelsen rummer nemlig også store risici. Hvis vi kommer i en udvikling, hvor vi får en ikke bæredygtig udvikling på landbrug, på fiskeri, på transport og energi, kan det føre til store tilbageslag for Europas miljø.

Der findes meget store naturværdier i ansøgerlandene, og det er nødvendigt, at vi også i de nuværende medlemslande gør os klart, at en bevarelse af disse naturværdier er et fælles ansvar, og derfor er der også brug for en fælles indsats.

Det er vigtigt, at vi forhindrer, at de nuværende medlemslande i EU blot stiller en lang række miljømæssige krav på det lovgivningsmæssige område, uden at vi til gengæld rækker den nødvendige udstrakte hånd til ansøgerlandene.

Vi skal sørge for, at forhandlingerne om miljøkapitlet ikke drukner i juristeri og teknikaliteter, men at forhandlingerne tager udgangspunkt i en bæredygtig udvikling, og at den finder sted som et reelt partnerskab. Derfor må miljøkapitlet ikke ses isoleret i forhandlingerne, tværtimod må miljøhensyn og bæredygtighed integreres i alle sektorpolitikkerne.

Vi skal sørge for, at ansøgerlandene får og føler et ejerskab til EU's samlede miljøindsats ved at inddrage dem på en reel måde i udarbejdelsen af strategier og politikker, f.eks. Cardiffprocessen om integration af miljøet i sektorpolitikkerne, gennem inddragelse i den fælles landbrugs- og fiskeripolitik og gennem deltagelse i udviklingen af det 6. miljøhandlingsprogram.

I SF ser vi store muligheder for et tæt samarbejde i Norden med henblik på at sikre en bæredygtig udvidelsesproces.

Vi får et svensk formandskab i år 2001 og et dansk formandskab i år 2002, og dermed er der mulighed for at sikre en sammenhængende linje i de næste år, som kan skabe grundlag for, at miljøet bliver integreret på ægte vis i udvidelsesprocessen og i samtlige politikker, og at vi får udviklet et partnerskab, som sikrer, at ansøgerlandene, også når de er kommet med, føler et ejerskab og en forpligtelse i forhold til den fælles miljøpolitik.

Besvarelse

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Først vil jeg sige tak til initiativtagerne til denne forespørgsel, for det tema, der nu tages fat på, berører i virkeligheden en af de allerallerstørste

visioner for vores europæiske samarbejde, vi har stået over for.

Tænk engang, debatten handler om at forene tre afgørende linjer, der har så stor betydning for befolkningens fremtid i hele vor del af verden. Det er freden, det er miljøet, det er jobbene – det er fremtiden.

Vi vandt måske ikke i Haag, men vi har ikke opgivet vores dagsorden, og der er ikke tvivl om, at den folkelige bevægelse er bag os i anstrengelserne for at forene EU's udvidelse med en bæredygtig udvikling og med en tryk og stabil beskæftigelsesmæssig fremgang.

Det nye er også, som initiativtageren til forespørgslen var inde på, at miljøet nu står over for et nyt gennembrud, miljøet står over for en integration i sektorpolitikkerne i EU på alle centrale områder, og både miljøministeren og jeg har haft lejlighed til med Folketingets Miljøudvalg at tegne linjerne op og følge linjerne til dørs i masser af topmøder gennem det seneste års tid.

Jeg er glad for, at forespørgslen her også er kombineret med EU's udvidelse, for vi ved jo godt alle sammen, at ansøgerlandene Polen, Ungarn, Tjekkiet, de baltiske lande, ja, dem alle står foran omfattende tilpasningsprocesser.

Jeg ser derfor ligesom forespørgerne en dyb interesse i, at Danmark er en frontkæmper i at forene de tre hensyn: et nyt helt Europa, et miljømæssigt bæredygtigt Europa og også i bredere forstand bæredygtigt lig med flere job, større stabilitet.

Vi har siden Murens fald været aktive forkæmpere for, at de central- og østeuropæiske lande kan komme ind i det europæiske samarbejde. Det er vi stadig. Vi ser udvidelsen som en chance, der er fuldstændig enestående, som vi ikke må lade gå fra os.

Jeg vil derfor gerne i det meste af mit indlæg her samle mig om udvidelsesaspektet og gøre et par enkelte miljøbetragtninger, idet miljø- og energiministeren så vil redegøre nærmere for miljøaspekterne i forbindelse med udvidelsen.

Men lad mig først komme med den henvisning til Københavnskriterierne, som jeg synes Danmark også fortjener. Tænk engang, at vi var det land, der havde formandskabet på det tidspunkt, hvor udvidelsesprocessen i virkeligheden blev sat i gang, når det kommer til det historiske punkt; Københavnskriterierne i 1993 er omdrejningspunktet for udvidelsesprocessen.

Og tænk engang, at selv om ingen af ansøgerlandene i dag opfylder samtlige kriterier fra København, er det dog en fantastisk forandring,

der er blevet gennemgået. Ser vi på landene enkeltvis, kan vi se, at det ene kapitel efter det andet i alt det EU-samarbejde, vi har bygget op, nu ser ud til at være gennemgået og sat på plads. Og jeg oplever i hvert fald stadig en stor entusiasme i ansøgerlandenes kreds både på parlamentsniveau, på regeringsniveau og blandt langt, langt de fleste mennesker i ansøgerlandene.

Vi skal selvfølgelig også huske på, at ansøgerlandene kan yde et værdifuldt bidrag til, at de store miljøproblemer nu ser ud til at kunne komme under kontrol lige fra spørgsmålet om klassisk forurening til spørgsmålet om de store og gammeldags atomkraftværker, som vi jo ofte beskæftiger os med her i salen og i miljøarbejdet, og over til det fremadrettede nyteknologiske instrument, vi har, til at få styr på miljøproblemerne.

I lyset af de fremskridt, ansøgerlandene gør i deres reformproces og ved forhandlingsbordet, har Kommissionen nu lagt op til en strategi for afslutning af tiltrædelsesforhandlingerne. Ved at følge den strategi, Kommissionen lægger op til, at forhandlingerne med de bedst forberedte lande vil kunne afsluttes i løbet af år 2002, synes jeg, vi har en god og realistisk ambition foran os.

Regeringen hilser Kommissionens udspil velkommen. Jeg synes, det er gennemarbejdet, jeg synes, det er konkret, og jeg kan også mærke på ansøgerlandene til EU, at det er blevet opfattet sådan hos dem.

Omvendt er det selvfølgelig lige så vigtigt, at vi fra vores side gør vores hjemmearbejde færdigt. Jeg mener derfor stadig væk, at den alleraltervigtigste opgave i Nice om ganske få dage er at gøre EU klar til den udvidelsesproces. Det gælder de ændringer i institutionernes måde at arbejde på, vi skal igennem med, og det gælder de sidste måder at beslutte på, vi også skal have bragt på plads i Nice. Nicetraktaten skal blive udvidelsestraktaten. Det er det, der kan samle, det er det, der giver perspektiv.

Vores strategi for udvidelsen er klar, den danske linje fastholdes lige fra 1993 og frem igennem alle årene; vi ønsker, at udvidelsen er en proces, hvor alle ansøgerlande deltager på lige fod, og målet er den hurtigst mulige udvidelse.

Vi yder selv, vil jeg gerne understrege, fra dansk side en stor, stor indsats gennem vores Øststøtte, der understøtter landene i at opfylde kriterierne, og også på miljøområdet, hvor Danmark er en betydelig donor. De fremskridt for miljøet, der er sket i ansøgerlandene og vil ske i

de kommende år, vil betyde et bedre miljø i hele Europa til gavn for os alle.

Måske er det især i de ansøgerlande, der ligger tættest på os, vi ser de største fremskridt, også de største muligheder for en dansk indsats. Er det ikke tankevækkende, at Danmark er nr. 2 efter Kommissionen, når det gælder miljøstøtte, når det gælder miljøindsats i de nye ansøgerlande? Jeg synes godt, vi kan være vores indsats bekendt.

EU's udvidelse og fremme af en bæredygtig miljømæssig udvikling er de to områder, hvor Danmark virkelig gør en forskel. Det viser med al ønskelig tydelighed, at Danmark forstår at blive hørt og bliver hørt og får indflydelse, hvis vi selv vil det. Det vil vi, og det skal vi fortsat fastholde.

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

Jeg vil gerne sige forespørgerne tak for, at de har rejst denne forespørgsel, fordi den er med til at samle vores opmærksomhed omkring et meget vigtigt aspekt af udvidelsesforhandlingerne.

Danmark har som et højt prioriteret mål – som statsministeren understregede det – at sikre udvidelsen af EU med de nye demokratier i Central- og Østeuropa, derom ingen tvivl. Men Danmark har også været blandt de lande – for ikke at sige det land – der først og sidst har understreget, at en række problemer skal være på plads, for at udvidelsen kan blive en succes, ikke bare for de nye ansøgerlande, men for hele EU-samarbejdet.

Og ét af de vigtige områder, ikke det eneste, men ét af de vigtige områder, er miljøområdet, og dér har vi sammen med vores kolleger i EU gjort en meget stor indsats for, at det bliver højt prioriteret. Kommissionen har under den tidligere kommissær og under den nuværende kommissær tilsvarende lagt afgørende vægt på miljøet. Og det rykker i ansøgerlandene på miljøområdet. Derfor er det, vi taler om i dag, en positiv proces. Det er en proces, der drejer sig om så hurtigt som muligt at give ansøgerlandene mulighed for at blive medlem og blive medlem på gode betingelser. Det vil sige på betingelser, hvor de kan forbedre og højne standarden i deres eget land og være med til at udvikle samarbejdet i EU. Jeg kommer tilbage med en mere detaljeret besvarelse i forhold til en række enkeltteksempler.

Men jeg vil gerne understrege, at der i ansøgerlandene er et betydeligt ønske om ikke at sin-

ke udviklingen i EU, at få deres eget miljø på plads.

Det er klart, at de undertiden drilagtigt peger på, at der er EU-lande, der endnu ikke har fået alle miljøtilstande på plads. Jeg husker en rapport, som jeg tror det tjekkiske miljøministerium havde lavet over Portugals opfyldelse af miljøstandarder. Og det er klart, at de har en interesse i at sige: Lad nu være med at lade som om, I har gennemført alle tingene, vær nu lidt realistiske.

Men når det er sagt, så er de optaget af at få løftet deres egen miljøstandard. Det er dem, der ofrer de største beløb, og de er interesseret i at være med til at forme et stærkt europæisk standpunkt i den globale miljøpolitik.

Vi så det senest i Haag, hvor ansøgerlandene har dannet en ny gruppe i det globale miljøsam arbejde; den såkaldte G11-gruppe, der kører meget, meget tæt sammen med EU og er med til at give styrke og støtte til vores fælles indsats. Så der er masser af positive perspektiver.

Man skal ikke her kun tale om problemer; man skal også tale om chancer, chancer for at gøre ting bedre i fællesskab. Det har været et meget højt prioriteret mål for dansk EU-politik at gøre dette. Det er ikke i konflikt med andre lande, men det har ligesom været vores rolle sammen med andre lande at sikre, at miljøet har en meget høj profil.

For os er der ingen tvivl om, at en udvidelse af EU med de central- og østeuropæiske lande vil indebære klare fordele for en miljømæssigt bæredygtig udvikling i hele Europa og dermed også i EU.

Bare for at tage et eksempel, så viser analyser af spildevandsområdet, at en opfyldelse af direktivet om byspildevand vil indebære en reduktion i de tilladte mængder af organisk stof, kvælstof og fosfor, i ansøgerlandene på henholdsvis 45 pct., 40 pct. og 40 pct.

For at nå de miljømæssige fordele må ansøgerlandene bringes på niveau med den miljømæssige regulering, der findes i EU i dag. Det er en meget stor mundfuld, det er en meget stor opgave, ikke mindst økonomisk.

Man kan lave mange forskellige beregninger, men en af de formentlig mere ædruelige beregninger over, hvad det koster at gennemføre dette, er gennemført af Kommissionen, og den peger på, at det for ansøgerlandene ville kunne koste op til 120 mia. euro eller knap 900 mia. dkr.

Det er klart, at så stor en opgave ikke kan løses fra den ene dag til den anden. Det er derfor – og det er vigtigt at gøre sig klart – at der en risi-

ko for, at udvidelsen vil medføre en stagnation i EU's miljøpolitik og arbejdet med bæredygtig udvikling.

Sammenlignet med den seneste udvikling er situationen nu den stik modsatte. Ved udvidelsen i 1995 havde vi at gøre med lande med en veludviklet miljøpolitik, altså Sverige, Finland og Østrig, tre lande, der befinder sig i forreste række, når det gælder bæredygtig udvikling og miljø. Disse tre lande var derfor en automatisk styrkelse af den side, der driver udviklingen i EU i retning af mere miljø og bæredygtig udvikling, og det har vi haft stor fornøjelse af i samarbejdet.

Denne gang har vi at gøre med 12 ansøgerlande, der har den bedste vilje, men som alle befinder sig under, og på visse områder desværre langt under EU's miljømæssige niveau. Det er – og sådan mener jeg at vi skal opfatte det – en kæmpe udfordring, som vi skal forstå at tackle sammen med dem.

Opgaven består i at sikre udvidelsen og samtidig sikre, at vi bevarer dynamikken i EU's miljøpolitik og bevarer EU i rollen som dynamo i det globale miljøsam arbejde, som vi senest så det i Haag. Det er naturligvis ikke nogen let opgave, men den skal løses, hvis vi skal sikre en miljømæssigt bæredygtig udvikling i forbindelse med udvidelsen.

Det er også formålet med den strategi, som vi fra dansk side har forfulgt under udvidelsesforhandlingerne om miljøreglerne, og som vi med tilfredshed kan konstatere at der er enighed om, fuld enighed om, i EU. Målet er hurtigst muligt at få ansøgerlandene på niveau med EU's miljøregler.

Derfor er det allerede i Københavnskriterierne fra 1993 gjort klart for ansøgerlandene, at de skal opfylde EU's samlede regelsæt og herunder også miljøreglerne fra tiltrædelsestidspunktet.

Det er naturligvis ikke nogen god løsning, hvis vi som generel model har undtagelser fra regelsættet for de nye medlemslande. Vi ønsker ikke et EU opdelt i 1. division og 2. og 3. division, når det drejer sig om miljøområdet.

Vi ønsker, ligesom de selv ønsker det, at de bliver fulde medlemmer med samme rettigheder, med samme pligter som de nuværende medlemslande. Det gælder for de mange EU-miljøretsakter om vand, luft, affald og naturbeskyttelse m.m., men det gælder altså også spørgsmålet om at integrere miljøhensyn og beskyttelseskrav i udformningen og gennemførelsen af Fællesskabets politikker og aktioner.

Det er klart, at ansøgerlandene kan have problemer på visse områder med at opfylde regelsættet fra tiltrædelsen. Der kan derfor som ved tidligere udvidelser blive tale om at forhandle overgangsordninger. Ansøgerlandene har rent faktisk i varierende grad anmodet om sådanne overgangsordninger, især når det drejer sig om de meget investeringstunge områder, direktiver på luft-, vand- og affaldsområdet.

På linje med resten af EU har Danmark under udvidelsesforhandlingerne lagt til grund, at eventuelle overgangsordninger skal være begrænsede i tid og rækkevidde samt være ledsaget af gennemførelses- og finansieringsplaner.

Meningen hermed er at presse ansøgerlandene til at yde en maksimal indsats for at opfylde miljøreglerne for tiltrædelsen. Det er vigtigt, at kandidatlandene opretholder tempoet i reformprocessen bl.a. for at bidrage til, at eventuelle overgangsordninger, især på miljøområdet, bliver så korte som muligt, da lange overgangsordninger kan vanskeliggøre udviklingen af EU's miljøpolitik.

Samtidig arbejder vi for at få ansøgerlandene til at prioritere en gennemførelse af EU's rammeloavgivning og regler til implementering af internationale konventioner i førtiltrædelsesfasen, rammeloavgivning, fordi dette er fundamentet for at kunne opfylde de mere specifikke dele af miljøreglerne, eksempelvis fastsættelse på baggrund af spildevandsdirektivets konkrete udlædningskrav for spildevandsanlæg. Det andet, altså de internationale konventioner, fordi EU's implementering af disse allerede gennemførte konventioner er grundlaget for EU's fortsatte rolle som dynamo i det globale og regionale miljø samarbejde.

Det er derfor særdeles vigtigt, at disse regler er på plads ved tiltrædelsen, og at man undgår overgangsordninger på disse områder. Forudsætninger for et fortsat stærkt EU på det globale og på det regionale niveau er, at EU kan optræde som en samlet helhed af lande og ikke er splittet op i flere forskellige grupper.

Endelig arbejder vi for at få inddraget ansøgerlandene i arbejdet med miljøintegration i EU's sektorpolitikker. Bæredygtig udvikling og sektorintegration er en hovedprioritet under det kommende svenske EU-formandskab, der i det hele taget har gjort miljø til et af de tre store områder ved siden af udvidelse og beskæftigelses synspunkter. Vi har et meget nært samarbejde med svenskerne på det her område.

Vores strategi for tiltrædelsesforhandlingerne stiller ansøgerlandene over for en kæmpe økonomisk og ressourcemæssig opgave. Vi arbejder derfor også for, at EU yder størst mulig økonomisk og ressourcemæssig bistand til ansøgerlandene.

Danmark er ikke bare den største bilaterale donor. Jeg er nødt til at sige det: Vi er *suverænt* den største bilaterale donor for ansøgerlandene på miljøområdet. Og det selvfølgelig flot, at vi giver, hvad vi bør, men det er mindre flot, at andre holder sig tilbage på det her område.

Jeg tror, en af grundene til, at vi har et så fornemt forhold til de central- og østeuropæiske lande, er, at det ikke bare er snak, men at vi også lægger økonomi til. Det er jo et ofte fremsat ønske her i Folketinget, at vi skal bruge pengene, hvor det virkelig giver mening, hvor vi virkelig får mest miljø for pengene, det tror jeg at jeg citerer korrekt. Her er jo netop et sted, hvor vi har vist, at det gør vi også, og jeg har meget svært ved at forstå de partier, der vil have, at vi skal gøre dette, men som så samtidig er negativt indstillet over for at hjælpe i Østeuropa.

Men det vil vi jo høre i løbet af debatten her i dag, når det drejer sig om at høre partierne. Det er også derfor, det er værdifuldt at høre, om vi virkelig er enige. Jeg håber, vi er enige, men det er jo vigtigt at høre, om der er tilslutning i de politiske partier herinde.

Vi har siden 1991 ydet støtte til den miljø-mæssige udvikling i de central- og østeuropæiske lande. Alene fra 1997 til 2000 er der ydet 1,5 mia. kr. i miljøstøtte til ansøgerlandene. Den danske miljøstøtte fungerer i høj grad som løftestang for EU-midler. Vi har et fremragende samarbejde med Europa-Kommissionen på det her område. Vi virker som en løftestang for dens midler og for internationale lånemidler. Ofte er det igangsættelsespengene, der er afgørende for, at det lykkes, og det er dér, Danmark har en rolle.

De første års støtte var karakteriseret ved en bred indsats i Østeuropa. Indsatsen skete for at afhjælpe en række presserende forureningsproblemer. Siden 1997 er vores strategi blevet ændret. Indsatsen går i stigende grad ud på at støtte de østeuropæiske ansøgerlande i deres bestræbelser på at gennemføre EU's krav på miljøområdet samt opfylde deres internationale miljøkonventioner.

Et vigtigt aspekt har også været inddragelse af det civile samfund. Vi arbejder derfor for at ansvarliggøre den private sektor og inddrage

befolkningen i beslutningsprocesserne. Vi yder således Øststøtte til landenes opfyldelse af Århuskonventionen.

Bistand til indarbejdelse af EU-regler i den nationale lovgivning og udvikling af de nødvendige institutioner er i stigende grad blevet en del af vores bistand til de østeuropæiske lande.

Størstedelen af den danske bistand går fortsat til investeringsprojekter, og vi lægger vægt på, at alle nye investeringer skal svare til EU-standarder. Altså én ting er, at man kan have overgangsordninger, men alt det, der bliver nyt, skal være på plads i forhold til EU-standarder.

Bistand til opbygelse af den nødvendige kapacitet i ansøgerlandene til en fast håndhævelse af miljølovgivningen er et relativt nyt område for dansk miljøstøtte. I stigende grad vil vi give det her område vægt, fordi håndhævelsen er en væsentlig forudsætning for, at EU's miljøregler og dermed bæredygtighed kan gennemføres i praksis, og derved bidrager vi også til, at eventuelle overgangsordninger kan blive så korte som overhovedet muligt.

Endelig støtter vi med den såkaldte sektorintegrerede miljøindsats under Mifrestammen ansøgerlandene i bestræbelserne på at øge integrationen af miljøhensyn i sektorpolitikkerne, især inden for vækstsektorerne. Herved støtter Danmark projekter, hvorved der sker en overførsel af viden og ekspertise fra danske ministerier, der har erfaring med integration af miljøhensyn i deres egne sektorer.

Med miljøstøtten og herunder den sektorintegrerede miljøindsats er Danmark i høj grad med til at give ansøgerlandene et skub i den rigtige retning, og vi har et fremragende samarbejde med dem på disse felter. Vi bistår landene med at leve op til EU's regler. Vi bidrager til at fremme miljøintegrationen i vækstsektorerne, og vi bidrager til, at der kan ske en økonomisk udvikling i Central- og Østeuropa, samtidig med at landene bevarer de store uberørte naturværdier, som endnu findes, og som vi desværre i Vesteuropa for længst har mistet.

Forhandling

Jørn Jespersen (SF):

Tak for de to besvarelser. Jeg er glad for, at regeringen så kraftigt understreger, at miljø er et meget højt prioriteret område for Danmark og for hele EU i den kommende udvidelsesproces.

Det er jo vigtigt at gøre sig klart, at udvidelsen med de central- og østeuropæiske ansøgerlande er en enestående mulighed for, at vi kan slå bro over de kløfter, som jerntæppet skabte mellem Vesteuropa på den ene side og Central- og Østeuropa på den anden side. Dermed er der skabt et grundlag for, at vi kan sikre fred, stabilitet og udvikling i hele Europa.

Udvidelsen er også en enestående mulighed for at høste en meget stor miljøgevinst for ansøgerlandene og for hele Europa. I ansøgerlandene ser vi nogle steder en voldsom forurening af vand, af jord, af luft på grund af en gammel-dags, svinende teknologi, på grund af en meget ringe energieffektivitet, på grund af mangel på miljømæssig infrastruktur og på grund af en ringe kapacitet til at regulere miljøforhold.

Her vil EU's miljøregler, når de er implementeret og gennemført og levet op til i ansøgerlandene, sikre et kolossalt løft i miljøstandarder, og EU har mulighed for at hjælpe til med ny, renteknologi, med kapacitet til at rense og rydde op på de mest forurenede såkaldte hotspots og med at hjælpe til opbygning af en kapacitet til at håndtere miljøudfordringerne i et moderne samfund.

Men miljøgevinsterne kommer ikke af sig selv, og de kommer ikke, blot fordi man indfører reglerne på papiret i de nye ansøgerlande – langt fra.

Der er noget, der af den måde udvidelsesprocessen i øjeblikket kører på, tyder på, at den er grebet helt forkert an. Der er desværre meget, der tyder på, at udvidelsesprocessen på miljøområdet er ved at drukne i teknik, i formalia, fordi man har en alt for snæver fokus på, at ansøgerlandene blot skal overtage EU's regelsæt, uden at man sikrer sig, at reglerne kan føres ud i livet.

Fordi vi ikke får set på en samlet miljømæssig tilgang til de her problemer og udfordringer, er der en risiko for, at ansøgerlandene i alt for stort omfang kan komme til at overtage ikkebæredygtige forbrugsmønstre fra vores samfund og dermed komme til at begå nogle af de samme fejl, som vi har gjort, og som vi er ved at rette op på nu.

Der er en risiko for, at man ikke får lagt tilstrækkeligt håndfaste planer for at bevare de meget store naturværdier, den biodiversitet, der er i mange af ansøgerlandene. Der er en risiko for, at vi ikke får ændret vores sektorpolitikker, f.eks. for landbrug, for transport, for energi, sådan at det sikrer en samlet bæredygtighed også

for ansøgerlandene. Der er også en risiko for, at de mange gode initiativer og planer mangler den nødvendige finansiering og derfor ikke kan omsættes til praksis. Og endelig er der en risiko for, at offentligheden i ansøgerlandene ikke i tilstrækkeligt omfang bliver inddraget i projektet, og at vi derfor ikke får den nødvendige opbakning, som kan realisere alle de gode målsætninger.

Derfor er det vigtigt, at vi fra dansk side bestræber os til det yderste på at sikre, at udvidelsesprocessen bliver opfattet som et fælles ansvar for begge parter, at der bliver tale om et reelt partnerskab, og at der også er tale om en række forpligtelser, som påhviler os i udvidelsesprocessen med henblik på at sikre bæredygtighed i den.

Vi skal være parate til – og jeg var glad for regeringens tilsagn om, at det ikke bare skal være bilateralt, men fra hele EU's side – at arbejde for en høj grad af medfinansiering af mange af de nødvendige projekter.

Vi skal tænke nyt og kreativt, hvis opgaven skal lykkes, og ikke bare overføre vores model. En reel inddragelse af ansøgerlandene i politikker og strategier som f.eks. Cardiffprocessen, udarbejdelse af fælles landbrugs- og fiskeripolitik, udarbejdelsen af det 6. miljøhandlingsprogram er afgørende.

Vi skal sikre integration af miljøhensyn og bæredygtighed i alle sektorpolitikkerne, også i Den Europæiske Investeringsbank, og jeg ville sådan set bede miljøministeren om at kommentere, om regeringen er enig i, at miljøhensyn i Den Europæiske Investeringsbank er et vigtigt prioriteret område i fremtiden.

Selvfølgelig er det uundgåeligt med nogle overgangsperioder, især på kapitalintensive områder, men de må ikke gives bevidstløst, og de skal gives med medfinansiering også fra EU15's side og med klare og præcise handlings- og tidsplaner.

Ansøgerlandene bør i den kommende tid måles på den samlede miljøindsats og ikke kun på, om de vil gennemføre en formel overtagelse af EU's regelret. Det hjælper jo ikke at have en god lovgivning, hvis den ikke kan overholdes i praksis, og hvis de generelle økonomiske politikker trækker i den helt modsatte retning.

På den baggrund skal jeg på vegne af Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre, SF og CD fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget understreger vigtigheden af at holde fremdriften i udvidelsesprocessen og af en miljømæssig bæredygtig udvikling, opfordres regeringen til i de igangværende tiltrædelsesforhandlinger og i den danske miljøstøtte til kandidatlandene at lægge vægt på, at

- kandidatlandene hurtigst muligt optages i EU under opfyldelse af Københavnskriterierne,
- kandidatlandene inddrages i EU's arbejde med at udvikle væsentlige strategier og politikker på miljøområdet,
- kandidatlandene holder tempoet i reformprocessen bl.a. for at bidrage til, at eventuelle overgangsordninger, især på miljøområdet, bliver så korte som muligt. Med henblik herpå styrkes den bilaterale miljøstøtte til Central- og Østeuropa, for så vidt angår EU-tilnærmelsen og herunder indsatsen for at integrere miljøhensyn i de vigtigste vækstsektorer (landbrug, energi og transport),
- kandidatlandene gennemfører EU's miljøregler i deres nationale lovgivning inden tiltrædelsen. Eventuelle overgangsordninger skal være begrænsede i tid og rækkevidde samt ledsaget af gennemførelses- og finansieringsplaner,
- gennemførelse af EU's rammelovgivning og foranstaltninger vedrørende internationale konventioner samt integration af principperne for en bæredygtig udvikling i sektorpolitikkerne prioriteres i fortiltrædelsesperioden samt i relation til optagelsesforhandlingerne,
- prioritere bevarelsen af de store natur- og miljømæssige værdier i Central- og Østeuropa,
- der sker en styrkelse af opbygningen af det civile, herunder det videnskabelige samfund, offentlig deltagelse, adgang til information, offentlige høringsprocesser og inddragelse af ngo'er.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 30).

Anden næstformand (Henning Grove):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se foran). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Fru Gitte Lillelund Bech for en kort bemærkning og derefter hr. Hans Christian Schmidt.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Jeg er altså nødt til at spørge ordføreren for forslagsstillerne, om det virkelig er sådan, om det skal forstås sådan, at SF og forslagsstillerne faktisk er villige til at udskyde optagelsesprocessen for de lande, der vil være klar i år 2003, hvis det er sådan, at man ikke har forhandlet nogle overgangsordninger på plads, som tilsyneladende er – som jeg kan høre det – af en sådan kort længde, så man hurtigst muligt kan få landene til at opfylde miljøkriterierne.

Det lyder for mig, som om der er en vis modstrid i det, som SF's ordfører har talt for heroppe fra talerstolen, og så det, som regeringen i øvrigt har bedt om mandat til i forbindelse med Nice-traktaten: sikre en så hurtig udvidelse af EU som muligt.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Når man lyttede til hr. Jørn Jespersens tale, var der jo ingen tvivl om, at man straks kunne fornemme, at her gælder det for SF om at holde fast i regeringen, idet man ikke rigtig har tillid til det, regeringen laver i EU. Man kaldte det »bevidstløse overgangsordninger«.

Jamen det var måske rart at få bekræftet, om det er SF's opfattelse, at man er bekymret over det, hvis regeringen sammen med de øvrige regeringer giver »bevidstløse overgangsordninger«. Det synes jeg er trist at høre.

Derfor må jeg så spørge hr. Jørn Jespersen: Når man tager fjerde pind i det forslag, der lige blev læst op af hr. Jørn Jespersen, hvor der står, at kandidatlandene gennemfører EU's miljøregler i deres nationale lovgivning inden tiltrædelsen – inden tiltrædelsen – er det så, fordi man vil markere her, at man skal stramme kravene?

(Kort bemærkning).

Henriette Kjær (KF):

Jeg hører til dem, der faktisk synes, at vi har en god miljø- og energiminister, på trods af at vi ikke kommer fra samme parti. Jeg synes endda, at han er dygtig og gør det godt internationalt.

Og derfor undrer det mig virkelig, at hvis det er sandt, hvad hr. Jørn Jespersen sagde i sin tale lige før, at udvidelsen er ved at skride og drukne i teknik, at vores fremragende miljøminister så ikke har været opmærksom på det og gjort en større indsats, taget det op i forhold til både Europaudvalg og Miljøudvalg.

Så jeg vil gerne høre fra hr. Jørn Jespersen lidt mere konkret end det, vi fik at vide i talen her, hvordan udvidelsen er ved at skride og drukne i teknik.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Jeg synes, de borgerlige ordførere gør et problem ud af noget, der ikke er et problem.

Sagen er jo den, at vi har to opgaver, to udfordringer, der skal løses samtidig: Vi har en interesse i, at ansøgerlandene bliver optaget så hurtigt som muligt på en så god måde som muligt. Og det er netop den anden udfordring: At sikre, at optagelsen bl.a. på miljøområdet bliver af en sådan karakter, at det kommer til at betegne reelle miljømæssige fremskridt både i ansøgerlandene og for hele Europa samtidig.

Og det er bare to opgaver, der skal løses samtidig. Det er to udfordringer, som spiller udmærket sammen, og som kan bidrage til, at begge dele kommer til at fungere.

Det er muligt, at Venstre ser det som en blokering, at man skal arbejde progressivt med miljøet. Det gør SF ikke under nogen omstændigheder. Vi ser det tværtimod som en god mulighed for at udvikle samfund, at skabe en vækst, der er bæredygtig.

Så vi ser altså ikke de modsætninger mellem miljø og økonomi, som Venstre åbenbart lægger til grund.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg vil gerne sige, at Venstre skaber ingen problemer her. Det klarer SF så udmærket alene.

Det, der er sagen, er, at i dag skal vi føre en samtale, en debat i Folketingssalen omkring noget, der allerede står i Traktaten, og jeg vil gerne have lov at citere fra artikel 6:

»Miljøbeskyttelseskravet skal integreres i udformningen og gennemførelse af Fællesskabets politikker og aktioner som nævnt i artikel 3, især med henblik på at fremme en bæredygtig udvikling.«

Man kan selvfølgelig godt have denne her debat, hvis man har på fornemmelsen, at regeringen ikke vil leve op til det ansvar. Men hvis man har en tro på, at regeringen vil leve op til det ansvar, at miljø- og energiministeren, når miljø- og energiministeren mødes med de andre miljøministre, vil leve op til sit ansvar, så behøver man ikke den debat i dag. Det er allerede fastslået.

Og jeg må sige, at fra Venstres side har vi en tro på og en tillid til, at man vil forhandle efter det mandat og inden for de spilleregler, der er aftalt.

Vi kan selvfølgelig have en forståelse for, at SF ikke deler den tillid, man har til regeringen, men vi synes, det er underligt, og så man skal i hvert fald ikke sige, at det er de borgerlige, der skaber et problem. Problemet er skabt ved, at vi skal til at diskutere noget, der allerede står i Traktaten.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Jeg vil godt bede SF's ordfører specificere præcist, hvad man vil gøre i den situation, hvor man har en gruppe lande stående klar til optagelse i EU, og det her spørgsmål er det eneste, der mangler.

Hvor konkret vil SF så være med hensyn til overgangsordninger, tid, rækkevidde? Hvor langt vil man gå? Eller rettere sagt: Hvor kort vil man gå?

(Kort bemærkning).

Henriette Kjær (KF):

Jeg fik ikke svar på mit spørgsmål før. Jeg ved godt, at det er svært at svare på det hele på ét minut, men nu får hr. Jørn Jespersen mulighed for at gøre det igen.

Jeg vil også gerne spørge til den sidste pind i det forslag til vedtagelse, som hr. Jørn Jespersen nu har fremsat, hvor der står, at der skal ske en styrkelse af opbygningen af det civile, herunder det videnskabelige samfund, offentlig deltagelse, adgang til information, offentlige høringsprocesser og inddragelse af ngo'er:

Har hr. Jørn Jespersen ikke tiltro til, at man i de øst- og centraleuropæiske lande selv kan finde ud af at opbygge det civile – herunder det videnskabelige – samfund og den offentlige deltagelse?

Jeg tror faktisk, at de lande også var meget aktive og deltagende i forbindelse med Århuskonventionen, og jeg har en klar forventning om, at de vil ratificere den.

Jeg synes, at dette her er herremandsmentalitet, og det er et ubehageligt forslag til vedtagelse med en meget stor løftet pegefing, jeg ikke føler hører hjemme i denne her debat.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Hr. Hans Christian Schmidt er inde på, at det allerede står i Traktaten, at der skal ske en miljømæssig integration i alle sektorpolitikker, og at det overordnede formål med udviklingen i EU er bæredygtighed. Det er jeg helt enig i.

Men det er bare nødvendigt at konstatere, at smukke hensigtserklæringer og formålsbestemmelser i en traktat kun er det første skridt til at realisere sådan en udvikling i virkeligheden.

Jeg synes, at det er utrolig godt, at det er kommet ind i Traktaten, men det kræver da en vedvarende politisk indsats at sikre, at det også sker i praksis.

Forespørgslen i dag er et led i denne fortsatte bestræbelse på at virkeliggøre de gode målsætninger. Jeg tror, at det er nødvendigt hele tiden at udmønte og konkretisere og følge op på den slags målsætninger for at få dem virkeliggjort i praksis.

Hvad så med miljøområdet, bliver der spurgt. Skal ansøgerlandene virkelig opfylde de forskellige miljøkrav, før de kan tiltræde? Ja, det skal de, og det har ligget klart hele tiden. Det står i Københavnskriterierne. Det grundlaget for hele den danske politik på området.

Det, der bliver diskussionen, er: Hvilken type af overgangsbestemmelser bliver nødvendige på hvilke områder? Og der er det jo, vi siger, at det er meget vigtigt, at Danmark aktivt arbejder for, at der sker en bevidst prioritering af, hvilke overgangsordninger der bliver givet og på hvilke betingelser. For der er en lang række områder, hvor det ikke er særlig dyrt at gennemføre EU's regelsæt. Lad mig bare nævne et eksempel:

Sådan noget som at gennemføre VVM-vurderinger – altså vurderinger af virkningen på miljøet – er ikke voldsomt dyrt, men det er til gengæld helt afgørende vigtigt for, at man ved, hvilke miljøvirkninger givne projekter får, og derfor ville det være helt forkert at give overgangsordninger på det område.

På andre områder er det utrolig dyrt, når det handler om rensning af spildevand, af affaldsstoffer til luft, osv. Der kan det blive nødvendigt på kapitalintensive områder at give overgangsordninger. Og der siger vi, at så er det til gengæld vigtigt, at der også er en udstrakt hånd i form af en medfinansiering, og det vil Danmark arbejde for.

Til det sidste, som fru Henriette Kjær spørger om – om offentlig deltagelse: Vi har utrolig stor tillid til, at ansøgerlandene selv ønsker at frem-

me det, og det vil vi gerne bidrage til. Vi har nogle erfaringer, vi har nogle midler, og vi kan bidrage til en udvikling, som ansøgerlandene selv ønsker. Det er det, vi gerne vil.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Hr. Jørn Jespersen svarede jo desværre ikke på fru Henriette Kjærs glimrende spørgsmål, om der ikke er tale om herremandsmentalitet, når SF nu lægger op til, at det er SF, der skal sidde og definere, hvor Østlandene skal have overgangsordninger, frem for at det er ansøgerlandene selv.

Og man kan jo ikke forstå det, der står i forslaget til vedtagelse på anden måde. Det, der står, er: »... kandidatlandene gennemfører EU's miljøregler i deres nationale lovgivning« – og så kommer det væsentlige – »inden tiltrædelsen.« Underforstået, at man kan ikke få overgangsordninger på miljøområdet, for det vil SF ikke have, og jeg har også forstået på korridorsnakken, at det vil miljøministeren heller ikke have.

Nu er statsministeren også til stede i dag, så det ville jo være interessant at høre, om det så er regeringen, eller om det kun er SF, der fuldstændig har ændret dansk Østpolitik.

Det, der jo er tale om i virkelighedens verden, er, at samtlige østeuropæiske lande, der står forrest i rækken for at komme ind, har bedt om overgangsordninger på miljøområdet, og det er jo det, hr. Jørn Jespersen nu lægger op til at Danmark skal sige nej til, for de skal være med i det hele: i vand, luft, affald og alt det dyre, inden de overhovedet kan komme med; ellers er det ikke godt nok for SF.

Men det harmonerer jo fint med den nye SF-politik om at sige nej til traktaterne, selv om de baner vej for Østudvidelsen.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg forstår så udmærket, at hr. Jørn Jespersen er glad for det, der står i Traktaten.

Så skal jeg sige, at det er Venstre også. Vi er endda så glade for det, at vi sammen med de borgerlige partier stillede et forslag om bæredygtig udvikling, som vi desværre fik stemt ned, bl.a. af SF, men det er jo så noget andet.

Men jeg vil blot sige i den her sammenhæng, at jeg mangler at få lidt præciseret fra hr. Jørn Jespersen: Hvad er det, der skal forstås ved det her forslag til vedtagelse? For mange har jo troet, at vi har debatteret det her mange gange; vi

har fået regeringens forsikring om, at det går den rigtige vej, der er aftalt spilleregler, vi ved, hvilke rammer der skal forhandles inden for. Nu er de gået i gang.

Og så vil alligevel SF rejse en debat i dag. Så kan man jo godt forestille sig, at det er, fordi man er usikker på, om regeringen vil leve op til det. Og er det så ikke mere rigtigt at sige til os, at det er det, og/eller at hr. Jørn Jespersen vil prøve at specificere lidt, hvordan det skal forstås? Vi fik et eksempel med VVM og lidt med kloaker.

Jeg vil bare sige, det er jo fantastisk store summer, der skal til, hvis Østlandene skal kunne leve op til at gøre alle de ting, inden de kommer ind, så kunne vi ikke høre lidt mere om det?

Og hvor lange er de her overgangsordninger? Det tror jeg er meget interessant at vide for de østeuropæiske lande, så de ved, om de har en chance for at komme med.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Så må jeg sige, at min kollega, hr. Hans Christian Schmidt, gentog jo mit spørgsmål. Jeg vil så gentage det for – for mit vedkommende – tredje gang.

Præcis hvor lange overgangsordninger er det så, SF efterspørger inden for – nu taler vi vand og affald og luft, har jeg forstået?

Vi bliver nødt til at have noget mere konkret på bordet, for ellers så er det, der står i den her vedtagelse, varm luft.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Det var dog utroligt. Der foregår forhandlinger mellem en række ansøgerlande og EU, og et af de centrale elementer i de forhandlinger er: Hvilke overgangsordninger skal der gives på hvilke områder, hvor lange skal de være, og på hvilke betingelser skal de bevilges?

Og så bliver jeg bedt om fra Venstres side i dag fra Folketingets talerstol at sige præcis, hvor lange de skal være. Det er et tema, der indgår i forhandlingerne. Det ville da være mere konstruktivt, hvis Venstre fremlagde sin egen politik. Hvad mener Venstre om, hvor lange de skal være?

Jeg kunne forstå på fru Charlotte Antonsen, at det skulle ansøgerlandene selv bestemme. Det er jo det, der blev sagt. Ansøgerlandene skulle fuldstændig selv bestemme, hvor lang tid undtagelsesordningerne skulle vare, og på hvilke

områder de skulle have dem. Var det ikke rigtigt forstået?

Det er da en underlig måde at forhandle med ansøgerlande på at sige: I må bare sådan betragte det som et tag selvbord, og I kan på egen hånd selv definere, hvor længe ordningerne skal vare.

Hr. Hans Christian Schmidt spørger også om tillid til regeringen. Jamen med hensyn til det er vi overhovedet ikke usikre. Vi har konstateret, at regeringen har en meget høj miljøprofil i forhandlingerne, hele tiden er ledende, når det drejer sig om at prioritere miljøet højt i udvidelsesforhandlingerne, og derfor har vi i fællesskab gerne villet sikre, at der var et godt solidt parlamentarisk grundlag for regeringen at føre den linje på.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg synes, den nuværende debat giver lidt usikkerhed, så derfor vil jeg gerne spørge hr. Jørn Jespersen: Når man i tredje pind i det forslag, der ligger, taler om at holde tempoet i reformprocessen, lige så vel som man i første pind taler om, at man hurtigst muligt skal optages, og at der så lægges op til, at der er nogle eventuelle overgangsordninger, så går jeg ud fra, at også hr. Jørn Jespersen forstår det sådan, at når kandidatlandene skal gennemføre EU's miljøregler inden optagelse, er det selvfølgelig minus det, man har forhandlet sig til i overgangsordninger og implementering på forskellig vis, alt efter hvad man har mulighed for at nå.

(Kort bemærkning).

Henriette Kjær (KF):

Hr. Jørn Jespersen medgiver, at man sidder og forhandler Kommissionen og ansøgerlandene imellem, men jeg bliver altså nødt til at spørge nu for tredje gang: Hvordan og hvorfor mener hr. Jørn Jespersen, at udvidelsesforhandlingerne er ved at skride og drukne i teknik? Jeg bliver altså nødt til at have nogle eksempler på det.

Det første, der står i forslaget til vedtagelse, hvor formuleringen er, at »Folketinget understreger vigtigheden af at holde fremdriften i udvidelsesprocessen«, er jeg helt enig i, for det er nemlig utrolig vigtigt at holde denne fremdrift. Men hvordan hænger det sammen med, at man ønsker, at landene skal leve helt op og fuldt ud op til EU's miljøkrav, inden de kommer ind? Det er da netop at stoppe fremdriften og træne forhandlingerne.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Jeg fik ikke svar på, om det var SF's nye Østpolitik for det første at stemme nej til Nicetraktaten og på den måde forsøge at forhindre Østeuropa i at komme ind og for det andet opstille nye politiske krav til ansøgerlandene og understrege, at de skal presses til det yderste, før vi overhovedet vil se dem i vores kreds af lande.

Jeg synes, de østeuropæiske ansøgerlande har problemer nok med visse andre lande i EU, som er knap så begejstrede som vi, og jeg kan overhovedet ikke se noget behov for, at man i et af medlemslandene, nemlig Danmark, i parlamentet vedtager skrappe vedtagelser, hvor man presser dem til yderste, vel vidende at miljø selvfølgelig er et meget dyrt område. For Venstre er det klart en prioritet, at de østeuropæiske lande kommer med så hurtigt som muligt, og vi vil i hvert fald ikke være med til at lave benspænd.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Jeg kan bekræfte hr. Ebbe Kalnæs' udlægning af det foreliggende forslag til vedtagelse. Det siger sig selv, at når man på samme tid taler om, at nogle miljømæssige lovgivningsting skal opfyldes, og diskuterer overgangsordninger, skal man selvfølgelig på de områder, hvor der er aftalt overgangsordninger, ikke leve op til det, man netop er undtaget fra i en periode. Det er indlysende.

Her ligger der en vedtagelse, som siger, at dansk politik er at sikre, at man virkelig bevidst tænker over, på hvilke områder der bliver lavet overgangsordninger, at man siger, hvor dyrt er det, hvor store miljøkonsekvenserne er af dem, at man bevidst har tænkt over, og at man selvfølgelig giver dem ud fra ansøgerlandenes behov og ud fra en samlet vurdering af at prioritere miljøet højt. Men jeg glæder mig til at få at vide, hvordan Venstres holdning til disse overgangsordninger er. Indtil videre har jeg fået det indtryk, at man bare vil sige, at det bestemmer de selv, og det synes jeg er problematisk.

Der er ingen modstrid mellem at lave overgangsordninger og at ønske en hurtig optagelse af ansøgerlandene, og det gør SF også. Vi ønsker bestemt at arbejde for, og har hele tiden gjort det, en meget hurtig optagelse og samtidig prioritere miljøet højt. Det er to opgaver, der skal løses samtidig, men jeg ved godt, at den automatiske Venstrereaktion, når vi taler miljø, er at op-

fatte det som et problem, som en besværlighed og som en hindring. Sådan ser SF ikke på det, og det er dér, forskellen ligger.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg ved ikke, om striden om ordet »begrænse« i vedtagelsen er afsluttet, men det var ellers det, der var problemet for lidt siden.

Nu er »begrænset« jo et svært ord. Min taletid her er begrænset, men også klimaforandringer, for nu at tage en anden aktuel ting, er faktisk også tidsbegrænsede og fortsætter ikke uendeligt. Så det er et svært ord, det kan jeg godt forstå, og derfor vil jeg spørge hr. Jørn Jespersen: Her betyder ordet »begrænset« vel, at de ikke er uendelige, men at de simpelt hen skal være aftalt? Det er vel det, det handler om? »Begrænset« betyder vel, at de skal være aftalt i forbindelse med optagelsen, så man ved, hvad man har at leve op til? Er det korrekt forstået?

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Jeg synes, det er interessant, for nu står SF's ordfører og siger noget andet end det, der står i SF's eget forslag til vedtagelse.

SF's ordfører medgiver nu, at der kan være behov for overgangsordninger også på miljøområdet. Men skulle man så ikke fjerne den sætning om, at ansøgerlandene skal gennemføre alle EU's regler inden tiltrædelsen? Det er jo simpelt hen i modstrid med det, SF's ordfører lige har sagt, og i øvrigt er det i modstrid med det, miljøministeren sagde tidligere i dag.

Det er den sætning, der især er en anstødssten. Til det andet kan man vælge at være venlig over for SF og sige, at vi synes ganske vist, det er lidt underligt, at man understreger, at tid og rækkevidde skal være begrænset, men at vi ikke kan få nogle tal, der viser, hvor lang tid SF taler om. Men man kan jo selvfølgelig se det fra den venlige side og sige: Nå ja, det svarer jo til de regler, der allerede er i dag om, at ansøgere selvfølgelig skal være fulgyldige medlemmer så hurtigt som muligt. Så hvis det bare er en konstatering af, at det skal være, som det har været hele tiden, svarer det jo til de andre punkter, der er nævnt om EU, og så kan det selvfølgelig ikke skade nogen.

(Kort bemærkning).

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

Jeg glæder mig til at høre ordførernes indlæg og skal nok svare på dem. Men jeg skal gøre én ting klart, som er vigtigt for den fortsatte debat, og det er, at hvis man stemmer ja til det forslag til vedtagelse, hr. Jørn Jespersen og flere andre har fremsat, stemmer man også ja til den linje, som Danmark har forfulgt over årene. Man stemmer ja til Kommissionens linje, og man stemmer ja til den linje, der er fastlagt i EU. Men siger man derimod nej, siger man nej til den linje, vi har kæmpet for i EU. Det skal man bare gøre sig klart.

Selvfølgelig kan man være kritisk og sige, at Kommissionen og medlemslandene kører en forkert politik, laver benspænd, lægger alt for megen vægt på miljø, har for korte overgangsordninger, osv. osv. Man kan meget vel have det synspunkt, og det forstår jeg at mange har. Men man skal ikke tage fejl af, at et ja til vedtagelsen er et ja til den linje, der føres i EU af samtlige EU-medlemsstater.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Hr. Ole M. Nielsen spørger, hvad ordet »begrænset« betyder i dette forslag til vedtagelse. Det betyder præcis, som han selv siger, at de er begrænsede i tid, dvs. at de varer ikke uendeligt, de har et sluttidspunkt, som man aftaler.

Det er vores opfattelse, at de bør være så relativt korte, som det nu kan lade sig gøre. Det afhænger bl.a. af, hvilken medfinansiering der finder sted fra EU's side, og derfor er det vores opfattelse, at vi bør betragte udvidelsesforhandlingerne som et partnerskab, hvor vi giver noget for noget og i fællesskab hjælper hinanden med at tilgodese ønskerne om en bæredygtig udvikling. Det betyder bl.a., at vi vil arbejde for, at der bliver givet medfinansiering fra Danmarks side og fra EU's side til at løse en række af de meget kapitaltunge opgaver, der findes, og når det er sket, kan vi samtidig sikre, at det bliver relativt korte overgangsperioder på de enkelte områder. Det er hele tankegangen.

Anden næstformand (Henning Grove):

Der er nu kommet et par nye spørgere, og jeg går ud fra, at det er til miljøministeren, for ellers er taletiden opbrugt.

Hr. Hans Christian Schmidt.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Nu var det jo lidt overraskende, at miljøministeren gik ind i debatten, for det gør en minister jo ikke så tit på et så tidligt tidspunkt. Men jeg synes, det er rart, fordi ministeren havde det formål, at han ville kaste klarhed over debatten, og det vil jeg godt efterlyse, for når det, der står i vedtagelsen, overhovedet ingen betydning har i forhold til, hvad regeringen ellers mener, hvorfor har vi så vedtagelsen, og hvorfor har vi debatten? Er miljøministeren enig i, at vi behøvede slet ikke denne debat, for den er som taget ud af det, miljøministeren ellers går rundt og siger?

Derfor må jeg spørge miljøministeren, om miljøministeren kan forklare pind 4, hvor der står, at kandidatlandene gennemfører EU's miljøregler i deres nationale lovgivning inden tiltrædelsen. Vi har jo ikke kunnet få det at vide ud fra det, ordføreren for forespørgerne har sagt, så måske ville miljøministeren gennemgå, hvad den betyder.

(Kort bemærkning).

Henriette Kjær (KF):

Vi hørte lige fra miljøministeren, at EU's linje er rigtig, og at Kommissionen gør det rigtige. Men det er jo ikke det, hr. Jørn Jespersen mener. Hr. Jørn Jespersen mener ikke, at EU's linje er rigtig; hr. Jørn Jespersen har jo rejst denne forespørgsel, fordi hele udvidelsen er ved at skride og drukne i teknik, som hr. Jørn Jespersen udtrykte det. Er ministeren enig i det?

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Miljøministeren siger, at der ikke står noget nyt. Jamen hvad er så regeringens bevæggrund for, at vi overhovedet skal have sådan en vedtagelse? Og er det svar, miljøministeren gav, i overensstemmelse med det, miljøministeren sagde i sin svartale, nemlig at realiteten nok er, at de pågældende ansøgerlande har store problemer på miljøområdet, især med vand, luft og affald?

Opfatter miljøministeren bare det her som et aktstykke til Finansudvalget, fordi vi, som hr. Jørn Jespersen siger, skal give støtte til Østeuropa? Hvis man opfatter det som et aktstykke til Finansudvalget, hvorfor behandler man det så ikke dér? Kan miljøministeren bekræfte, at det er givet fald blot er en videreførelse af de 1,5 mia. kr., vi har givet til Østeuropa på miljøområdet gennem de senere år, og der derfor intet nyt er overhovedet? Og var det så ikke klogt at strege

de to ord i vedtagelsen, så man ikke skaber det forvirrede billede af politisk benspænd?

(Kort bemærkning).

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

Jeg tror, det er i overensstemmelse med god tradition og reglerne her i Folketinget, at man venter med at svare rent indholdsmæssigt, indtil ordførerne har haft lejlighed til at aflevere deres indlæg. Jeg ville bare gøre det klart, da der har været rejst tvivl i de korte bemærkninger om den linje, som ikke bare Danmark, men Kommissionen og de øvrige medlemsstater har stået for i forhandlingerne, og man har sagt, at vedtagelsen af dette forslag ville betyde et brud med den hidtidige linje: Det gør det ikke. Det er i overensstemmelse med den linje, der er ført.

Det er en præcisering af en række punkter, vi skal huske i den komplette sammenhæng, og heri indgår jo ikke kun miljøet. Der indgår mange, mange andre hensyn i forhandlingerne, der kan være behov for en præcisering af nogle af de hensyn, vi skal tage, også behovet for at yde bistand, og det er derfor, jeg synes, debatten er nyttig.

Det er jo ikke sådan, at vi kun skal have debatter her i Folketinget, når vi skal ændre vores politik, eller kun skal have vedtagelser, når vi ændrer synspunkter. Størstedelen af vores tid går da på at fortsætte en linje, klargøre en linje, præcisere synspunkter og præcisere holdpunkter, og enhver ved jo, at selv om man har en klar linje, og selv om man har klare holdninger, som vi har det i EU, er der altid risiko for, som hr. Jørn Jespersen udtrykte det, at tingene drukner i teknik. Det gør de jo også her i Folketinget, og derfor kan det en gang imellem være klogt at hæve sig en lille smule op og spørge, hvor den skov, vi ønsker, er henne, i stedet for kun at se det enkelte træ.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg kan forstå på miljøministeren, at miljøministeren ikke så gerne vil ind i en faktuel debat, men det var jo miljøministeren, der stod her på talerstolen for et øjeblik siden og sagde, at hvis man stemmer nej til denne vedtagelse, stemmer man nej til Danmarks hidtidige politik. Hvis ikke det skulle afføde bemærkninger fra oppositionen, må man da sige, havde jeg nær sagt: Hvad kan man så sidde og forestille sig?

Vi har jo været det bærende grundlag, også for denne regerings EU-politik. Men det interes-

sante er, at regeringen føler sig så presset, at man vil lave et forslag til vedtagelse sammen med SF, hvor SF trækker regeringen rundt i mænen og siger: Vi skal nok skrive vedtagelsen, vi skal nok skrive de ting, der skal stå i den. Men så må miljøministeren gå ind i debatten et par gange for at forsvare sine handlinger, og det forstår jeg godt miljøministeren gør, men miljøministeren skal ikke klandre os for, at vi kommer med en bemærkning om det.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Jeg må sige, at det er med en hel del undren, man læser dette forslag til vedtagelse, når man har fulgt forhandlingerne om optagelsen af de øst- og centraleuropæiske lande.

Vi er i den nuværende proces med at optage de 10 ansøgerlande nået gennem halvdelen af de kapitler, der omfatter optagelsen i EU, og sådan som jeg har forstået Kommissionens oplæg og det, der har været dansk politik indtil dags dato, er opgaven at få de øst- og centraleuropæiske lande optaget så hurtigt som muligt, men på deres egne præmisser, i den hastighed, de har lyst til, og med respekt for, hvordan de ønsker kapitlerne afviklet. Men det er ikke det, der står i den vedtagelse. Her står der derimod, at kandidatlandene skal holde tempoet i reformprocessen, især på miljøområdet, og at det skal ske på så kort tid som muligt.

Det er simpelt hen et brud med den måde, regeringen hidtil har argumenteret på, når det gælder optagelsen af de øst- og centraleuropæiske lande, og når vi tænker på, at Niceforhandlingerne skal afsluttes i næste uge, synes jeg, det er meget, meget væsentligt, at regeringen i dag afgiver det klare signal, at Danmark ikke spænder ben for Øst- og Centraleuropa, men at vi fastholder den progressive linje, der altid har været dansk politik.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil godt stille ordføreren for forespørgerne et spørgsmål. Nu har der været en debat, som måske nok mest handler om, at regeringspartierne og de borgerlige partier har et eller andet, som de godt vil diskutere indbyrdes, men det er lidt vanskeligt at forstå, hvad det egentlig går ud på. Hvad er indholdet af den diskussion, vi har overværet? Det er meget vanskeligt at finde ud

af, og derfor kunne jeg godt tænke mig at spørge ordføreren for forslagsstillerne:

Hvad er det for en ændring af Danmarks politik, som bliver konsekvensen af den her vedtagelse? Vi har jo den holdning i Enhedslisten, at vi støtter, hvis der kan besluttes forbedringer her i Folketinget. Nu er vi ikke enige i alle de ting, der står i det forslag til vedtagelse, som hr. Jørn Jespersen har fremsat – det vil jeg vende tilbage til – men det er meget væsentligt for os ved bedømmelsen af sådan et forslag, om der er noget konkret, et eller andet, som regeringen rent faktisk skal gøre nu, som den ikke tidligere har gjort. Det vil jeg godt bede om at få opklaret.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Efter vores opfattelse ligger det forslag til vedtagelse, som er på bordet i dag, smukt i forlængelse af den politik, som regeringen har ført vedrørende udvidelsesforhandlingerne og på miljøområdet. Men som ministeren også bemærker, er det ganske nyttigt indimellem, når man er i gang med en meget kompliceret, sammensat proces, at kigge lidt på det fra oven og se: Hvor langt er vi kommet? Hvordan går det? Er der nogen steder, hvor vi skal være ekstra opmærksomme, hvor der er grund til at klargøre og præcisere nogle ting?

Det, der ligger i denne her vedtagelse set fra vores side, det, der er intentionen med den, er at sende et signal om en udstrakt hånd fra Danmark og fra EU til ansøgerlandene og sige, at der skal være tale om et partnerskab med henblik på udvidelsen, der skal være tale om et samarbejde, der er tale om delte forpligtelser. Det er sådan set det helt centrale at være opmærksom på det, også i forlængelse af fru Henriette Kjærs spørgsmål tidligere: Hvad er det, der risikerer at skride? Jamen det, der risikerer at skride i sådan nogle meget tekniske forhandlinger, er jo, at man er meget fokuseret på de enkelte paragraffer i miljøkapitlet og derfor kommer til at drukne i detaljer i stedet for at have et overordnet blik på: Hvor er det, vi er på vej hen? Hvor er de store miljøgevinster, vi skal høste? Hvor er risiciene, som vi skal undgå?

Den overordnede debat er vigtig, og det, regeringen skal gøre, er at være ekstra opmærksom på – ud over, hvad man har været i forvejen – at det virkelig er en miljøgevinst, vi får ud af udvidelsen, og at vi høster alle de fordele, som der er muligheder for at høste.

Anden næstformand (Henning Grove):

Så går vi videre i ordførerrækken: Hr. Niels Bloch Jespersen.

Niels Bloch Jespersen (S):

EU's udvidelse mod Øst er en hjertesag for Socialdemokratiet, idet ansøgerlandenes hele og fulde medlemskab af EU støtter landenes demokratiske og økonomiske udvikling og dermed grundlaget for freden i hele vores region.

SF's forespørgsel er en god anledning til at fastslå, at Danmark klart er et foregangsland på det internationale miljøområde. Med det udgangspunkt er det naturligt, at Danmark bidrager aktivt til optagelsesprocessen på miljøområdet som en fortsættelse af den linje, regeringen hidtil har fulgt.

Flere af ansøgerlandene ligger i Østersøregionen. Det betyder, at Danmark har en objektiv interesse i forbedringen af miljøet i de nye medlemslande. Bedre miljø i ansøgerlandene vil medføre en positiv påvirkning af det belastede havmiljø i Østersøen, en reduceret luftforurening og øget sikkerhed mod miljøkatastrofer, hvortil kommer de ikke ubetydelige interesser for dansk erhvervsliv.

Ansøgerlandene har enestående naturværdier med vilde skove, bugtede vandløb osv., naturværdier, der ikke må gå tabt, hvorfor det er nødvendigt, at EU's regler for beskyttelse af dyre-, fugle- og planteliv bringes i anvendelse snarest muligt.

Samtidig ved vi, at miljøproblemerne i Østeuropa er mange og alvorlige. EU har beregnet, at der er et behov for samlede miljøinvesteringer til knap 1.000 mia. danske kroner.

Ansøgerlandene er præget af en nedslidt vandforsyning, utidssvarende og mangelfulde kloaksystemer og spildevandsrensning, skorstene uden filtre, der betyder skade på naturen og for folkesundheden, dårligt organiserede affaldsordninger, atomreaktoranlæg med stor sikkerhedsrisiko og ukontrolleret atomaffald.

Det er Socialdemokratiets udgangspunkt, at de nye medlemslande skal påtage sig samme rettigheder og pligter som de nuværende medlemslande. Det er da også allerede på nuværende tidspunkt vigtigt at kunne konstatere, at der er sket betydelige tilpasninger i ansøgerlandene hen imod EU's regler på miljøområdet.

Vi lægger vægt på, at internationale konventioner, som EU har tilsluttet sig, gennemføres sna-

rest muligt i førtiltrædelsesperioden, så sektorlovgivning i ansøgerlandene hurtigst muligt kan tilpasses EU's rammelovgivning.

Ansøgerlandene er godt i gang med at rydde op i miljøproblemerne, idet landene selv finansierer en del af investeringerne i miljø. Men der ydes også et betydeligt bidrag fra EU og bilateralt fra de enkelte EU-lande. Her kan Danmark være stolt af at yde en miljøstøtte til ansøgerlandene på ca. 700 mio. kr. årligt. Det gør Danmark til en af de største bilaterale donorer.

Det er vigtigt, at ansøgerlandenes befolkning selv udvikler et medejerskab og motivation til at løse miljøproblemerne. Overleverede, stive bureaukratiformer fra østbloktiden skal moderniseres.

Vi ved samtidig, at der er mange og andre problemer end miljøet, der skal løses ved optagelse af de nye lande. Det er jo lande, som har en gennemsnitlig indkomst pr. person på en tredjedel af det, vi kender i de nuværende EU-lande.

I lyset af omfanget af miljøproblemer i ansøgerlandene er det derfor nødvendigt at se i øjnene, at der skal etableres overgangsordninger, som vi kender fra de tidligere optagelsesforløb; men overgangsordninger bør være tidsbegrænsede og ledsaget af gennemførelses- og finansieringsplaner.

EU's udvidelse må ikke medføre en generel forringelse af EU's miljøpolitik og arbejde for en bæredygtig udvikling. Tværtimod skal vi fastholde og udvikle dynamikken på miljøområdet.

For Socialdemokratiet er målet klart, at ansøgerlandene hurtigst muligt bliver fuldt medlem med samme rettigheder og pligter som de nuværende medlemslande og således, at Europas dynamiske og førende rolle i det globale miljøarbejde fastholdes.

Optagelsesprocessen er en stor politisk udfordring, hvor vi fra dansk side arbejder i god samklang med de andre EU-lande, men også en opgave, der må løses på et realistisk grundlag med respekt for de enkelte ansøgerlandes demokratiske integritet.

På den baggrund skal jeg anbefale det af SF, CD, De Radikale og Socialdemokratiet fremsatte forslag til vedtagelse.

Anden næstformand (Henning Grove):

Fru Lene Espersen og derefter fru Lillelund Bech.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Jeg vil gerne bede hr. Niels Bloch Jespersen om at besvare et par spørgsmål efter den her ordførertale.

For det første vil jeg godt bede hr. Niels Bloch Jespersen tilkendegive, hvorvidt den socialdemokratiske ordfører er enig med hr. Jørn Jespersen i, at Danmark altså skal optræde med den her bedrevidende herremandsmentalitet i forhold til Øst- og Centraleuropa og gå ind og sige: Vi ved udmærket godt, hvad der er godt for jer, og vi kræver altså, at der på miljøområdet skal være så korte overgangsordninger som muligt.

Spørgsmål to: Hvorledes har Socialdemokratiet tænkt sig at sikre dette? Vil Socialdemokratiet og regeringen have et nyt mandat i Folketingets Europaudvalg, hvor den danske regering kræver at sidde med ved bordet, når Kommissionen forhandler med Øst- og Centraleuropa? Hvordan vil man sikre, at det her bliver ført ud i livet, hvis Folketinget stemmer for det senere i dag?

For det tredje: Hvorfor i alverden er det kun miljøet, der betyder så meget for Socialdemokratiet? Hvorfor ønsker man ikke så korte overgangsordninger som muligt, når det gælder arbejdstagerrettigheder, når det gælder dyrevelfærd, når det gælder menneskerettigheder? Hvorfor er det præcis miljøet, der skal fremhæves i den her vedtagelse?

Anden næstformand (Henning Grove):

Fru Lillelund Bech og derefter hr. Hans Christian Schmidt.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Jeg er nødt til at spørge den socialdemokratiske ordfører, om man i Socialdemokratiet har samme opfattelse som SF af, at fremdriften i udvidelsesforhandlinger faktisk er ved at være sat i stå, og at der er, jeg tror, det var grus i maskineriet, problemer med teknikken osv. Jeg er nødt til at høre: Mener man, at fremdriften er sat i stå med hensyn til udvidelsen?

Derudover er jeg nødt til at spørge: Hvem er det, Socialdemokratiet og SF ønsker at fastslå det eksisterende mandat til udvidelsen over for? Den socialdemokratiske ordfører nævnte, at det her jo var en fortsættelse af den eksisterende politik i forbindelse med forhandlingerne om udvidelsen. Hvem ønsker man at præcisere det over for? For hvis det alene er det, der er tilfæl-

det, synes jeg, det er en gang varm luft, vi står med i den her vedtagelse.

Endelig er jeg nødt til at stille hr. Keld Albrechtsens spørgsmål til den socialdemokratiske ordfører, nemlig: Hvor er ændringerne eller forbedringerne i denne her vedtagelse, for det er stadig væk ikke klart – hverken ved at høre miljø- og energiministeren eller ved at høre SF's ordfører – præcis hvilke ændringer der er i denne her vedtagelse. Men det kan være, Socialdemokratiet kan løfte sløret for det.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Hans Christian Schmidt og derefter hr. Niels Bloch Jespersen.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg vil gerne spørge hr. Niels Bloch Jespersen, om han vil redegøre for, hvorledes Socialdemokratiet forstås sætningen i fjerde pind: »kandidatlandene gennemfører EU's miljøregler i deres nationale lovgivning inden tiltrædelsen.« Hvordan skal det forstås?

For det andet vil jeg gerne spørge den socialdemokratiske ordfører: Er den socialdemokratiske ordfører af den opfattelse, at det forslag til vedtagelse, som her er fremsat, blot er det samme, som der står i Traktaten i dag, og som i øvrigt er det mandat, regeringen har at forhandle ud fra?

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Niels Bloch Jespersen og derefter fru Charlotte Antonsen.

(Kort bemærkning).

Niels Bloch Jespersen (S):

Først til fru Lene Espersen: Det handler ikke om bedrevidende indblanding i andre landes forhold. Som jeg sagde i min ordførertale, handler det om at respektere den demokratiske udvikling, der rent faktisk finder sted. Men fru Lene Espersen må vel også være opmærksom på, at der rent faktisk er en stor konflikt i de lande med hensyn til den tidligere østblokledelse i forhold til det, vi ser i dag, hvor vi netop skal støtte, at demokratierne udvikler sig. Så det handler kun om at give en chance og en mulighed, ikke om at være bedrevidende.

Hvordan vi vil sikre os, at dagsordenen bliver gennemført? Det er jeg i og for sig ikke særlig nervøs for, men det er da vigtigt, at Danmark som det førende land på miljøområdet fortsat

holder fanen højt. Hvis man kunne tænke sig det helt utænkelige, at der kom andre forhandlere fra en anden regering, er det da også vigtigt at få fastslået, hvad vores miljøpolitik er, så vi kan fastholde den.

Til fru Bech vil jeg sige – og det er jo i virkeligheden det samme, jeg kan svare: Der er ikke brug for nogen nye mandater i forhold til Amsterdamtraktaten, men det, der er brug for, er, at vi fastholder den indsats, der hidtil er gjort, og også, at Øststøtten bliver fastholdt. Hvis denne dagsorden bliver vedtaget, betyder det jo, at det vil blive vanskeligt at komme og pille i den meget store Øststøtte, vi har givet ikke mindst på miljøområdet.

Til hr. Hans Christian Schmidt om den fjerde pind: Den fjerde pind skal jo læses i sammenhængen, hvor der står: »kandidatlandene gennemfører EU's miljøregler i deres nationale lovgivning inden tiltrædelsen. Eventuelle overgangsordninger skal være begrænset i tid og rækkevidde ...«. Jeg har i og for sig redegjort for i min ordførertale, at man skal læse hele pinden i dens sammenhæng.

Anden næstformand (Henning Grove):

Fru Charlotte Antonsen og derefter fru Henriette Kjær.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Hr. Jørn Jespersen karakteriserede dagsordenen som en videreførelse af regeringens Østpolitik.

Nu vil jeg gerne spørge den socialdemokratiske ordfører: Er der ikke i virkeligheden tale om en videreførelse af SF's Østpolitik? Og er det i virkeligheden ikke en forlængelse af nej til euroen og skepsis over for Nicetraktaten – formentlig et nej? Er det i virkeligheden ikke en videreførelse af den politik, som ambassadørerne for de østeuropæiske lande kritiserede for to måneder siden, da de kritiserede SF for at lave benspænd? Er det ikke dét, man nu lægger op til at overtage fra regeringens side?

Og hvordan tror den socialdemokratiske ordfører, at man vil opfatte det på de østeuropæiske ambassader, at man vedtager noget sådant, der lægger op til yderligere politisk benspænd i forhold til optagelser?

Anden næstformand (Henning Grove):

Fru Henriette Kjær og derefter hr. Hans Christian Schmidt.

(Kort bemærkning).

Henriette Kjær (KF):

Hr. Niels Bloch Jespersen sagde i sit svar til fru Lene Espersen, at man skulle respektere den demokratiske proces, der finder sted i ansøgerlandene. Men hvorfor mener hr. Bloch Jespersen så, at vi skal blande os i, hvordan man opbygger det civile, herunder det videnskabelige samfund, offentlig deltagelse, adgang til informationer og andre ting? Mener hr. Niels Bloch Jespersen ikke, at landene er i stand til at gøre det på egen hånd?

Hvorfor mener hr. Niels Bloch Jespersen, at der er behov for at præcisere det mandat, der er givet i Europaudvalget, og som – efter at det er videregivet i EU – Kommissionen forhandler ud fra. Hvorfor mener hr. Niels Bloch Jespersen, der er behov for det netop nu?

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Hans Christian Schmidt og derefter hr. Niels Bloch Jespersen.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg har fuld forståelse for, at den socialdemokratiske ordfører også har det skidt med de socialistiske regimer, der hærgede i Østeuropa, og som jo efterlod landene forarmede og med kæmpe miljøproblemer, fordi det aldrig var noget, der blev taget hånd om. Det har jeg fuld forståelse for.

Men var det så ikke bedre, hvis den socialdemokratiske ordfører gik op og sagde: Nu skal vi ikke lave benspænd, nu skal vi kunne acceptere, at kommer man ind og får lov til at få velfærd og fremgang, så må man også kunne gøre noget for miljøet ligesom i Danmark?

Bør vi ikke i højere grad have en forståelse for, at de lande har behov for vores opbakning, i stedet for at vi miljømæssigt skal løfte en pegefingert?

Føler hr. Niels Bloch Jespersen sig ikke dækket ind under det, som regeringen har fået vedtaget tidligere? Er det efter den socialdemokratiske ordførers mening nødvendigt, at man behøver at stives af i regeringen? Er det, fordi man er i tvivl?

Jeg hører, at ordføreren taler om: Der kunne komme forhandlere fra andre regeringer. Er det dét, der er på vej? Ellers forstår jeg ikke, hvad det er, hr. Niels Bloch Jespersen mener, men jeg vil gerne høre det blive uddybet og præciseret.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Niels Bloch Jespersen og derefter fru Lene Espersen.

(Kort bemærkning).

Niels Bloch Jespersen (S):

Til fru Charlotte Antonsen: Det her drejer sig ikke om at føre SF-politik. Jeg ville da frygtelig gerne have, hvis den borgerlige opposition ville fungere lidt mere samarbejdsvilligt og forstående over for det, som det her lægger op til fra vores side, nemlig at fastholde regeringens politik og give en ekstra håndsækning til, at vi skal hjælpe de pågældende lande og deres befolkninger med at få et rent og godt miljø.

Hvis man har været i Polens kulområder, så vil man vide, hvordan mennesker lider under voldsom forurening, og hvordan børns levetid rent faktisk er reduceret.

Til fru Henriette Kjær: Jamen der kan jeg sige det samme, nemlig at det her jo alene handler om at sikre et positivt signal omkring miljøet og sørge for, at EU samlet støtter og holder fast i at støtte landenes miljøudvikling. Det handler ikke om, som jeg sagde i mit første svar, at bosse nogen.

Til hr. Hans Christian Schmidt: Det her er ikke benspænd. Det her er en håndsækning til de pågældende lande og deres befolkning for at kunne få miljøet og alle de andre forhold på plads.

Anden næstformand (Henning Grove):

Fru Lene Espersen og derefter fru Gitte Lillelund Bech.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Jeg bliver nødt til at sige til hr. Niels Bloch Jespersen, at det her ikke er en videreførelse af regeringens politik. Det er ikke en videreførelse af den politik, som Europa-Kommissionen gennemfører. Det er ikke en videreførelse af den politik, som de øvrige lande har sagt ja til skal være i optagelsesforhandlingerne.

Det, der er politikken, er, at Øst- og Centraleuropa skal blive medlem af EU så hurtigt som overhovedet muligt. Det, der er politikken, er, at det er på deres præmisser. Hvorvidt der er overgangsordninger eller ej – her står der eventuelle overgangsordninger – og om de bliver korte eller lange, det er noget, der er til forhandling mellem Kommissionen på den ene side og ansøgerlandene på den anden side.

Det, der har være dansk prioritet, hvis de opfylder Københavnskriterierne, har hele tiden været, at de bliver optaget så hurtigt som muligt.

Om miljøområdet har særlig lange overgangsordninger har aldrig været en del af det danske mandat. Det bliver jeg nødt til at sige. Det har det ikke.

Jeg må også sige til denne her diskussion, at jeg faktisk ikke mener, at det er i overensstemmelse med det, der er en klar strategi fra dansk side. Man går ind her og siger så, at de skal være så korte som muligt, og sådan har det altså aldrig nogen sinde været.

Derfor må jeg spørge hr. Niels Bloch Jespersen, som åbenbart vil forhindre en borgerlig regering i at sikre en optagelse så hurtigt som muligt: Hvordan vil Socialdemokratiet sikre, at denne her politik bliver gennemført? Det er jo ikke den danske regering, der sidder og forhandler optagelse med Øst- og Centraleuropa, det er Kommissionen.

Anden næstformand (Henning Grove):

Fru Gitte Lillelund Bech og derefter hr. Keld Albrechtsen.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Jeg oplevede jo, at den socialdemokratiske ordfører løftede en lille flig af sløret for, hvad det er, der reelt står, eller det, den socialdemokratiske ordfører i hvert fald mener står i den vedtagelse, nemlig at vedtagelsen vil gøre, at det vil være svært ikke at videreføre den eksisterende miljøstøtte. Der må jeg jo forstå det sådan, at det vil være svært ikke at videreføre de 1,5 mia. kr., vi anvender.

Men hvis det er det, der er tilfældet – hvis det er det, der er hovedbudskabet i vedtagelsen – burde den så ikke behandles som et aktstykke i Finansudvalget eller i forbindelse med, at vi diskuterer finanslov, i stedet for at være til debat hernede i Folketingssalen?

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Keld Albrechtsen og derefter hr. Niels Bloch Jespersen.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil i og for sig bare stille det samme spørgsmål til den socialdemokratiske ordfører, som jeg stillede til SF's ordfører, for jeg er meget optaget

af at finde ud af, hvilke konsekvenser en vedtagelse af dette her forslag rent faktisk kunne gå hen at få – hvis det har nogen konsekvenser.

Derfor vil jeg spørge konkret: Betyder en vedtagelse, at Danmark virkelig for alvor begynder at gå i kødet på Europa-Kommissionen og EU's Ministerråd i kravet om f.eks. en øjeblikkelig lukning af Ignalina-atomkraftværket i Litauen?

Betyder det, at Danmark fra nu af går imod bevillingen af milliarder til bygning af motorveje i de østeuropæiske lande?

For hvis det er sådan noget, der er indholdet, så er der jo – om jeg så må sige – en grøn retning i vedtagelsen. Det har jo Enhedslistens interesse at vide, om det er et miljømæssigt fremskridt, man er i færd med at vedtage, eller det ikke er det.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Niels Bloch Jespersen og derefter hr. Hans Christian Schmidt.

(Kort bemærkning).

Niels Bloch Jespersen (S):

Til fru Lene Espersen: Jamen det er regeringens, og det er Socialdemokratiets, og det er forslagsstillernes holdning, at der skal ske så hurtig en optagelse som muligt. Der handler det så om at være medlem, og så er det andet, at der skal være nogle overgangsbetinger.

Det har jeg sagt i min ordførertale: Den vedtagelse, som ligger på bordet, udelukker ikke – men nævner specifikt – at der er overgangsordninger, og det skal man forhandle.

Men selvfølgelig skal man – bl.a. ved at give en så hensigtsmæssig og målrettet støtte som muligt – sikre, at disse overgangsordninger bliver så korte, som det er muligt.

Til fru Gitte Lillelund Bech: Om det skal være et aktstykke? Ikke i denne her omgang. Sidste år har vi, så vidt jeg har kunnet orientere mig, givet 700 mio. kr. Det kan da godt være, at vi runder det op, hvis Venstre vil komme med et forslag til udvidelse. Men det skal jo ikke forhandles her i dag.

Til hr. Keld Albrechtsen: Ja, jeg synes klart, at dette er grønt. Vi kan ikke love, at der ikke bliver bygget dæmninger i Polen, men det er jo noget, man bl.a. forhandler med Europa-Kommissionen.

Hvordan motorveje skal bygges? Ja, de skal selvfølgelig bygges sådan, så de grønne områder – de naturområder, som er helt enestående –

som ligger i flere af de her lande, kan styrke den samlede naturtilgang i hele EU.

Så dette her er et grønt forslag, og jeg vil da også anbefale Enhedslisten at stemme for det.

Anden næstformand (Henning Grove):

Så er det hr. Hans Christian Schmidt og derefter fru Charlotte Antonsen.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg vil kun sige her, at jeg ikke synes, at vi får nogen argumenter for, at det skulle være særlig grønt. Jeg synes, at vi får nogle argumenter for, at det er bureaukratisk, det er bedrevidende. Der er fra konservativ side nævnt ordet herremandsmentalitet, det passer i grunden fortrinlig godt.

Jeg synes, det er trist, at regeringen og Socialdemokratiet har ladet sig trække med ud på denne her bane. Det er så flot et mandat, regeringen har.

Jeg vil endda senere i min ordførertale i grunden rose regeringen for, at den har det mandat, og at vi har tillid til, at den kan forhandle inden for det sæt spilleregler.

Så jeg kan kun sige til den socialdemokratiske ordfører: Det er med beklagelse, vi konstaterer, at også Socialdemokratiet har ladet sig overtale af SF til dette her. Det er fuldstændig overflødig, og det er trist.

Anden næstformand (Henning Grove):

Fru Charlotte Antonsen og derefter fru Lene Espersen.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Tak, vil jeg sige til hr. Niels Bloch Jespersen. Jeg synes, det var et godt og klart svar, som viser, at det, miljøministeren tidligere har sagt, selvfølgelig ikke passer.

Selvfølgelig vedtager man ikke et forslag til vedtagelse her i huset, som ikke har noget nyt indhold. Hvad skulle man gøre det for? Men nu kan jeg forstå, at man også skal til at se på, om de østeuropæiske ansøgerlande bygger deres motorveje de rigtige steder – og i de rigtige mængder måske også – før man tager dem ind.

Det er selvfølgelig nok ikke de detaljer, og der kan godt være andre ting osv., men det understreger jo betydningen i forhold til de østeuropæiske lande. Det kan aldrig blive opfattet som andet end politisk benspænd.

Derfor vil jeg igen gerne bede om at få svar på: Hvordan tror man, at de fattige østeuropæiske lande vil opfatte dette forslag til vedtagelse?

Vil man ikke opfatte det som en forlængelse af SF's politik på østområder, hvor man siger nej til euroen og nej til Nice, fordi man i realiteten ønsker at holde de østeuropæiske lande ude?

Anden næstformand (Henning Grove):

Fru Lene Espersen og derefter hr. Niels Bloch Jespersen.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Indtil videre er der jo ikke blevet bragt den store klarhed over, hvad der egentlig er den socialdemokratiske politik, hvad enten vi taler om optagelsesforhandlingerne eller om, hvad positionen egentlig er i forhold til Kommissionens arbejde.

Derfor vil jeg gerne bede hr. Niels Bloch Jespersen om at bekræfte følgende:

1. Det er fortsat regeringens politik, uanset hvad der sker på miljøområdet og alle mulige andre områder, at Øst- og Centraleuropa skal optages så hurtigt som overhovedet muligt.

2. Det er fortsat regeringens og Socialdemokratiets politik, at det er Kommissionen, der forhandler. Det er ikke den danske regering eller det danske Folketing, der forhandler med Øst- og Centraleuropa om, hvornår vi er tilfredse med overgangsordningerne. Det er noget, Kommissionen forhandler på plads.

3. Det er stadig væk allerallerallervæsentligst for Danmark, at vi får optaget landene så hurtigt som overhovedet muligt.

Derfor har vi sikret, at der er midler til rådighed til ansøgerlandene til, at de kan komme op på så hurtigt et niveau som overhovedet muligt, ikke kun når det gælder miljø og landbrug. Men det er penge, der er afsat, og det er en proces, der er i gang, og det vil forslaget til vedtagelse i dag ikke ændre en tøddel ved.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Niels Bloch Jespersen og derefter fru Lillilund Bech.

(Kort bemærkning).

Niels Bloch Jespersen (S):

Jamen hvor mange gange skal man sige det til hr. Hans Christian Schmidt og til fru Charlotte Antonsen: Dette her er ikke et forsøg på at stoppe nogen udvikling?

Det er et forsøg på at sikre, at vi gennem hele forløbet holder fast i den grønne profil, men selvfølgelig ikke et forsøg på hverken at forsinke eller på anden måde reducere muligheden for optagelse. Det ved Venstre jo også godt.

Det samme må jeg sige til fru Lene Espersen, som stiller tre konkrete spørgsmål. Det her handler om at fastholde regeringens politik. Det har jeg sagt nu i alle de indlæg, jeg har haft, og medlemmerne kan selvfølgelig blive ved med at spørge, men regeringen vil bare bruge det til at være helt sikker på at have et mandat med til internationale forhandlinger at sikre, at den grønne profil bliver holdt.

Der ligger ingen revolutioner i det her og bestemt ingen stop for optagelsesprocessens hastighed.

Anden næstformand (Henning Grove):

Fru Lillilund Bech og derefter hr. Ebbe Kalnæs.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillilund Bech (V):

Jeg må jo holde den socialdemokratiske ordfører fast på et af de svar, han har givet heroppe, nemlig at det med dette forslag til vedtagelse vil være svært ikke at videreføre den danske miljøstøtte.

Præcis hvordan skal det forstås, hvis det ikke skulle forstås sådan, at man ønsker at fastholde de 1.5 mia. kr.? Og i så fald burde de høre til i Finansudvalget. Det er det ene spørgsmål.

Det andet spørgsmål er: Hvad er det, der har ændret sig? Hvad har ændret sig, siden regeringen føler behov for at få bekræftet sit forhandlingsmandat inden for det her område og få det bekræftet fra Folketingets talerstol?

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Ebbe Kalnæs og derefter hr. Keld Albrecht- sen.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Udlægning af tekster er jo sådan noget, man foretager forskellige steder. Nogle gange gør man det i kirken med en relativt stor frihed. Når man gør det i Folketinget, gør man det ofte – og i hvert fald i det her tilfælde – med en overordentlig stor frihed.

Jeg vil gerne spørge hr. Bloch Jespersen: Er der noget i dette forslag, i denne tekst, der overhovedet har indflydelse på så meget som én eneste meter motorvej nogen som helst steder?

Så vil jeg gerne stille hr. Bloch Jespersen endnu et spørgsmål. Hvis man sådan skal gå ned i det økonomiske i det her, så kunne der måske ligge det i sådan en tekst som den her – nu udlægger jeg den, og det er jeg jo ikke ene om – at det i hvert fald er et ønske at fastholde den støtte, man giver i dag, og det er egentlig vældig godt at få bekræftet, for der kan være forskellige opfattelser af det.

Vi kunne måske endda være nogle, der ønskede, at det ikke alene var en bekræftelse, men sådan en lille åbning-til, at vi måske kunne lave den større, hvis der var et behov ud fra nogle betragtninger om at få de her lande med hurtigst muligt.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Keld Albrechtsen og derefter hr. Niels Bloch Jespersen.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg kan forstå på hr. Bloch Jespersen, at forskellen mellem Venstres og De Konservatives synspunkt på den ene side og så forslagsstillernes, regeringens, synspunkt på den anden side er, at de borgerlige vil have motorveje, og Socialdemokratiet vil have motorveje, men vil dog bestemme, hvor de skal ligge i landskabet. Sådan måtte svaret jo forstås.

Så understregede hr. Bloch Jespersen, at der var ingen revolution i det her. Det synes jeg står rimeligt klart på baggrund af de svar, der er givet.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Niels Bloch Jespersen og derefter fru Henriette Kjær.

(Kort bemærkning).

Niels Bloch Jespersen (S):

Jeg kan bekræfte, at det her ikke handler om motorveje, men det handler om EU's regler om at sikre natur, biodiversitet og mangfoldighed. Det har vi overordnede regler for i EU, og dem skal man selvfølgelig tilstræbe hurtigst muligt også bliver indført i optagerlandene, som jo står over for en voldsom vækst – håber vi da – både i infrastruktur og industri.

Så kan jeg da bekræfte hr. Ebbe Kalnæs i, at det her drejer sig selvfølgelig ikke om at hverken tillade eller forbyde motorveje, men at sikre, at infrastrukturen udbygges på en fornuftig må-

de. I øvrigt vil en vedtagelse af forslaget til vedtagelse som nævnt af hr. Ebbe Kalnæs betyde, at vi fastholder den støtte, som man giver fra dansk side som bilateral støtte til miljø og til hele optagelsesprocessen.

Hermed har jeg vel også besvaret hr. Keld Albrechtsens spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Henriette Kjær (KF):

Jeg bliver nødt til at spørge, om det her er en mandatforhandling, for Socialdemokratiet mener åbenbart, der er behov for sådan en vedtagelse på grund af de videre forhandlinger i internationale fora, ellers er den jo bare til at ramme ind og hænge op på væggen. Altså hvorfor skulle vi ellers lige pludselig have den? Det vil jeg da gerne vide, det er vigtigt for den videre debat.

Så vil jeg også gerne høre, om regeringen er begyndt at basere sin europapolitik og sit parlamentariske grundlag i disse spørgsmål på SF. Det synes jeg faktisk også er en ret vigtig meddelelse at få med hjem i dag.

Vi er jo enige i hr. Niels Bloch Jespersens hensigter om, at man gerne vil give Østeuropa en håndsrekning. Det er faktisk også det, vi vil, men vi synes, dette forslag til vedtagelse strider mod det mandat, vi tidligere har givet, og er med til at forsinke optagelsen. Det er sådan set det, der er vores problem.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Niels Bloch Jespersen, og så går vi videre i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Niels Bloch Jespersen (S):

Jeg har en bekendt, der er glarmester. Jeg skal skænke fru Henriette Kjær en ramme, så hvis forslaget bliver vedtaget, kan det blive hængt op på hendes kontor.

Jeg vil sige om SF, at der er jo ikke nogen, der forhindrer, at den borgerlige side af salen stemmer for det her, så vidt jeg kan se, men nu må vi høre deres redegørelser senere.

Det har jo ikke været muligt at få bredere forhandlinger, så jeg synes, det mere forklarer mig, at den debat, der har været efter min ordførertale, rent faktisk er en meget nyttig proces, vi er igennem, fordi den får klargjort, hvad der også er formålet med optagelsesforhandlingerne, nemlig at miljøet bliver sikret.

Anden næstformand (Henning Grove):
Hr. Hans Christian Schmidt som ordfører.

Hans Christian Schmidt (V):

Vi behandler i dag en forespørgsel vedrørende bæredygtig miljømæssig udvikling i forbindelse med EU's udvidelse, der omfatter 10 central- og østeuropæiske kandidatlande.

Rammerne for EU's udvidelse blev fastlagt af EU's stats- og regeringschefer på Det Europæiske Råds møde i Luxembourg i december 1997. Konklusionerne fra mødet fastslår, at udvidelsen er en dynamisk og samlet proces.

Endvidere ligger det fast, at alle landene optages på grundlag af Københavnskriterierne fra 1993, og at de deltager i processen på lige vilkår. Indtil for et år siden har EU insisteret på, at der skal være så få undtagelser og så korte overgangsordninger som overhovedet muligt, men i 1999 fastslog de 20 kommissærer, at EU ser virkeligheden i øjnene og indstiller sig på længere overgangsordninger på de mest krævende områder.

Det betyder altså, at for de områder af EU's regelsæt, hvor en betragtelig tilpasning er nødvendig, kan overgangsperioder strækkes ud over et længere tidsrum, forudsat landene kan demonstrere, at en tilpasning er i gang, og at de vil forpligte sig til detaljerede og realistiske planer for, hvordan tilpasningen skal foregå, og hvordan den skal betales.

Sådanne overgangsordninger gælder naturligvis også på miljøområdet, og derfor er det Venstres holdning, at problemer med at overholde Unionens miljøkrav ikke bør få lov til at bremse EU's udvidelse mod Øst, selv om de forreste ansøgerlande stadig sakker bagud efter de 15 EU-lande, når det gælder beskyttelse af miljøet.

Faktum er nemlig, at med EU-medlemskabet skal de østeuropæiske lande leve op til omkring 300 direktiver og andre retsakter på miljøområdet, og opfyldelsen af disse og andre retsakter kræver store investeringer i rensningsanlæg, kloakker, affaldssystemer og ikke mindst i at få moderniseret infrastrukturen til energiforsyning.

Imidlertid er det ganske urealistisk at tro, at landene selv kan finansiere bare en del af de enorme investeringer, der skal til for at bringe ansøgerlandene op på EU-standard. Mange lande er blevet hårdt ramt på økonomien af krisen i Rusland. Bulgarien og Rumænien er derudover blevet direkte berørt af krigen på Balkan. Det

danske nej til euroen var heller ikke nogen hjælpende hånd til de østeuropæiske lande.

I virkeligheden skal man passe på med at bruge miljøet til at bremse for optagelse af de nye lande. Hvis ikke landene kommer med i EU, vil de få endnu sværere ved at leve op til EU's miljøkrav. Demokrati og markedsøkonomi og dermed øget velfærd er i Venstres øjne en forudsætning for også at skabe et godt miljø.

Husk engang på, hvilket politisk system og hvilket tankesæt der er baggrunden for de mange miljøproblemer, der forekommer i de lande: socialisme og planøkonomi. De øst- og central-europæiske lande er efter 50 års kommunistisk diktatur og planøkonomi så forarmede, at der er behov for en meget bred indsats, der kan sikre, at de markedsøkonomiske og demokratiske reformer får lov at virke. Først når markedet har skabt den fornødne velstand, er der overskud til at tænke mere på dagen og vejen og så også lave politikker i fremtiden. Først da kan vi forvente, at de kommende EU-medlemslande kan efterkomme samme miljømæssige krav, som vi overholder i de nuværende EU-lande. For økonomisk vækst og velstand er som nævnt en forudsætning for at skabe et rent miljø i Østeuropa, akkurat som det er i Vesteuropa.

Når vi derfor i dag diskuterer bæredygtighed, så er det uhyre vigtigt at holde sig for øje, at bæredygtighed i Østeuropa som herhjemme og andre steder i verden ikke alene er miljømæssig bæredygtighed, men derimod bæredygtighed, som den defineres i Brundtlandrapporten, altså også omfattende økonomiske og sociale aspekter af bæredygtighed. Man ser således på samtlige de værdier, der bringes videre til de kommende generationer.

En god måde at sikre bæredygtighed på er joint implementation. Tag f.eks. Tjekkiet. Der udleder de næsten 6 gange så meget energi som danskerne, hver gang de producerer for 1 kr., og de udleder 8-9 gange så meget CO₂ og 64 gange så meget svovl. Fuldt forståeligt, når man tænker på deres historie, men det vil være helt oplagt her at gå i gang med joint implementation.

Vi har fremsat forslaget før, men hver gang er det blevet afvist. Nu har vi hørt, og det vil vi rose regeringen for, at der er en åbning på vej; det var der sidste gang, vi diskuterede miljø her i Folketingssalen, og det vil vi godt kvittere for.

Vi må i dag anse debatten for en utidig indblanding. Rammerne for udvidelsen er lagt, og det er nogle gode rammer. Det fremgår af Traktaten, at et højt miljøbeskyttelsesniveau og en

forbedring af miljøkvaliteten skal integreres i Unionens politikker og sikres i overensstemmelse med princippet om en bæredygtig udvikling. Det kan Venstre stå helt inde for.

Det er altså et klart miljøsigte, som vi er enige med regeringen i. Så vi er enige i det mandat, der er givet, vi er enige i det, der står i Traktaten, men vi må sige, at det her i dag i Venstres øjne er et forkert signal at sende til EU og EU's forhandlere og for den sags skyld bestemt også til de østeuropæiske lande. Det er udtryk for mistillid til EU-systemet, en mistillid, som Venstre ikke vil være med til at udtrykke. Vi kan derfor ikke støtte det fremsatte forslag til vedtagelse. Vi har tillid til EU's regeringer og til Kommissionen, herunder også til den danske regering, og vi tror på, at de vil forhandle sig frem til nogle kriterier for optagelse, der ligger inden for de allerede vedtagne spilleregler.

Jeg skal derfor sige, at når vi kan tilslutte os det mandat, regeringen har fået, kommer vi selvfølgelig ikke med bud på, hvordan overgangsordninger skal være. Jeg synes ikke, det hører hjemme i den debat her i Folketinget. Vi havde gerne været debatten foruden. Vi vil gerne afvente, hvad der sker på EU-niveau, og derefter synes jeg, man kan tage debatten.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Med hensyn til den målsætning, der hedder hurtigst mulig optagelse af ansøgerlandene, er realiteten jo den, uanset om Venstre vil anerkende det eller ej, at der er meget bred enighed om, at det er en absolut prioritet, at ansøgerlandene skal optages så hurtigt som overhovedet muligt.

Det, der er tilbage, og som der åbenbart er en del uenighed om, er, i hvor høj grad man, samtidig med at man forfølger den målsætning om hurtigst mulig optagelse, også kan gavne miljøet i ansøgerlandene og i hele Europa undervejs i processen, og der forstår jeg, at den ambition har Venstre slet ikke. Venstre vil vente, til der er gået 10, 20, 30 år, og så vil man begynde at kigge på miljøet til den tid.

Det vil betyde, at alle de erfaringer, vi har gjort, ikke bliver nyttiggjort i Østlandene, og det er da ud fra enhver betragtning dumt. Det er erhvervspolitisk dumt, det er miljømæssigt dumt, det er ud fra en samarbejdsbetragtning dumt; men det er altså åbenbart Venstres linje.

Når Venstre siger, der ikke er en udstrakt hånd i dette forslag til vedtagelse, så vil jeg bare spørge: Pind 2 f.eks., om at kandidatlandene

inddrages i EU's arbejde med at udvikle væsentlige strategier for politikker, som de kommer til at følge, er det ikke en udstrakt hånd? De inddrages i samarbejdet, og vi siger: Lad os tale om, hvordan det påvirker jer, og hvilke behov I har.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg har to mere, og jeg agter at holde kl. 12.00, og det kan vi lige nå, men hvis der kommer anden og tredje omgang, så bliver det kl. 13.00.

(Kort bemærkning).

Niels Bloch Jespersen (S):

Af hensyn til velværet, blodsukkeret og fordøjelsessystemet skal jeg gøre det meget kort.

Hvorfor skal vi have så mange indlæg? Hvis hr. Hans Christian Schmidt har tillid til den linje, der har været fulgt hidtil, synes jeg, den meget store ordrigdom, der kommer fra oppositionens side til et rimelig harmløst vedtagelsesforslag, er imponerende.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Ebbe Kalnæs og derefter hr. Hans Christian Schmidt.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg vil gerne spørge hr. Hans Christian Schmidt, om der er noget i forslaget til vedtagelse her, som hindrer det, som jeg gerne vil bekræfte vi er meget enige med Venstre i, nemlig joint implementation som en meget vigtig del.

På baggrund af hr. Hans Christian Schmidts helt præcise opremsninger af, hvordan det står til i Østeuropa, er hr. Hans Christian Schmidt så enig med CD i, at de ofte mange penge, vi bruger i Danmark til at få ganske små miljøgevinster, kunne vi med meget stort held og med langt større effekt bruge i netop det her samarbejde?

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Det er jeg enig med hr. Ebbe Kalnæs i, og derfor fastholder jeg også, at vi stiller et forslag om joint implementation sammen.

Hr. Niels Bloch Jespersen spørger, hvorfor der er så mange indlæg. Jamen jeg er nødt til at sige til hr. Niels Bloch Jespersen, at det er jo ikke os, der har bragt den debat op i dag. Det er jo logisk, at en opposition selvfølgelig vil sætte spørgsmålstejn, vil komme med kommentarer, vil efterspørge, hvad baggrunden er, når vi ikke

kan forstå, hvorfor vi skal have en debat nede i Folketingssalen om noget, vi for længst har givet et mandat til, om nogle spilleregler, der for længst er vedtaget.

Blot til hr. Jørn Jespersen: Hvis hr. Jørn Jespersen havde hørt min tale nøjagtigt, ville han have hørt, at vi står inde for alle de ting, der er afklaret omkring miljøet. Vi går ind for alt det, som gavner miljøet heri, og når jeg hører om joint implementation, sådan som jeg hører hr. Jørn Jespersen sige det, så støtter vi jo selvfølgelig det, og når jeg hører, at pind 2 siger, at man skal indtrædes i EU's arbejde, synes vi sådan set, det er helt fint.

Det, der er problemet i det, er, at selve forslaget til vedtagelse har nogle ting, som vi ikke har kunnet få afklaret, og det tror jeg alle de, der har deltaget i debatten til at starte med, har kunnet lytte sig frem til.

Det andet problem er, at vi stadig væk, og det kan være, vi efter frokosten får lidt at vide om det, ikke kan forstå, hvorfor regeringen skal have det, som jeg hørte den socialdemokratiske ordfører kalde et mandat, man skulle have med; men det er jo for længst givet. Hvorfor skal regeringen have sådan en vedtagelse for bedre at kunne klare sig? Vi syntes, at det var godt i gang, at det var på vej, som det skulle, og at vi havde et sæt spilleregler. Dem forventer vi at vi har endnu, så det er grundlaget.

Anden næstformand (Henning Grove):
Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 11.59

Mødet genoptaget kl. 13.00

Forhandlingen genoptoges

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Nu har der jo været en del ordførere fra de to borgerlige partier, Venstre og De Konservative, på talerstolen inden frokost, også en del ordførere, som ikke normalt beskæftiger sig så meget med miljø, hvilket debatten også i et vist omfang bar præg af. Derfor havde jeg glædet mig til at høre Venstres miljøordfører fremlægge partiets

miljøvisioner, men jeg synes bare ikke, at vi blev så meget klogere med hensyn til, hvad det er, Venstre egentlig vil på miljøområdet i forbindelse med udvidelserne.

Derfor vil jeg gerne spørge, om det er rigtigt forstået, at Venstre mener, at længden og indholdet af eventuelle overgangsordninger på miljøområdet bestemmer ansøgerlandene suverænt selv, at man f.eks. kunne forestille sig, at ansøgerlande med et potentiale for en stor svineproduktion kunne sige, at de gerne vil have en 40-års-overgangsperiode på nitratdirektivet, og dermed skabe en situation, hvor danske landmænd kommer i en konkurrence på helt ulige vilkår med producenter i andre lande, som ikke er underlagt de samme vilkår. Det er jo i modsætning til det, Venstre plejer sige, når vi indfører miljøkrav her, nemlig at de skal være fælles på EU-plan.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Hvis hr. Jørn Jespersen ikke har hørt Venstres miljøpolitik, må det skyldes, at hr. Jørn Jespersen ikke var her, da talen blev holdt. Jeg kunne sådan set godt begynde at sige, hvilke ting der var i talen; den står jo i øvrigt også at læse, når vi er færdige med debatten. Der var jo masser af miljø i. Der er bare den forskel, at vi ikke har nogen underliggende dagsorden. Vi har præcis den dagsorden, vi har forfulgt hele tiden, og som jeg i øvrigt er glad for at regeringen er enig i. Det er jo interessant, at vi er enige. Og det er derfor, det er svært at forstå, hvorfor regeringen i dag vælger at gå sammen med SF om et forslag til vedtagelse, som jeg synes er meget svært at forstå hvad ideen skal være med.

Og når hr. Jørn Jespersen spørger, om man så ikke kan få at vide, hvor mange år der må være, skal hr. Jørn Jespersen jo huske, hvad han svarede en af de folk, der spurgte hr. Jørn Jespersen, om han kunne fortælle lidt om, hvor lange de her overgangsordninger skulle være, for da svarede hr. Jørn Jespersen her fra talerstolen: Det vil være fuldstændig utidigt indblanding, mens man sidder og forhandler for østeuropæiske lande med Kommissionen, at begynde at stå her og sige, hvor mange år de forskellige tiltag må få som overgangsordninger. Så derfor er jeg sikker på, at hr. Jørn Jespersen godt ved, hvorfor man ikke vil begynde at sætte år på, for det er det samme synspunkt, som hr. Jørn Jespersen forfægtede.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Hr. Hans Christian Schmidt har en ganske speciel evne, og det er, at han kan tale sort. Det er der så mange politikere der kan, men hr. Hans Christian Schmidt kan tale dobbelt sort. Han kan tale sort i den forstand, at man ikke rigtig kan forstå, hvad han siger, hvorefter han så siger, at det er, fordi man ikke har hørt hans tale. Men det er, fordi det er bragesnak uden reelt indhold. Det er den ene evne til at tale sort. Den anden evne er, at det altid er dybt reaktionært på miljøområdet. Så der er virkelig dobbelt sort tale her.

Det, vi diskuterer her, er: Indgår overgangsperiodernes længde og indhold i en forhandling, hvor vi har vores udgangspunkt og ansøgerlandene har deres udgangspunkt, og så finder vi en fornuftig løsning i en forhandling, eller er det, som man fik indtryk af fra Venstres mange ordførere i formiddags, Venstres synspunkt, at ansøgerlandene selv bestemmer helt a la carte, hvilke overgangsordninger man ønsker, og i hvor lang tid de skal gælde?

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Nu bliver hr. Jørn Jespersens synspunkt jo ikke bedre af, at han bliver irriteret.

Jeg er nødt til at måtte skuffe hr. Jørn Jespersen. Jeg ændrer ikke på det, jeg mener, uanset om hr. Jørn Jespersen mener, at jeg ikke kan være det bekendt, og at det er sort snak, og hvad ved jeg. Jeg må bare sige til hr. Jørn Jespersen: Jeg fastholder det, som var det fuldstændig gennemgående tema i min tale. Vi står ved det mandat, der er givet; vi står ved, at Kommissionen for øjeblikket sidder og forhandler med østeuropæiske lande, og at de finder ud af sammen, hvordan det skal gå til med overgangsordninger, og hvor lange de skal være.

Og jeg vil bare sige, at det, vi sagde hele formiddagen, var: Vi vil ikke være med til at stille nye krav. Vi vil ikke være med til, at de her overgangsordninger skal hindre, at der vil være østeuropæiske lande, der kan få lov at komme ind i EU. Det er da utidigt at stå og sige, om det skal være så og så mange år, eller hvor mange år der skal være til de og de projekter. Vi siger kun klart, at vi er enige i det mandat, der er afgivet, og jeg går ud fra, at når man har fået det, kan man så også forvalte det.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Og så er det hr. Jørn Jespersen for en sidste kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Jamen jeg beder ikke hr. Hans Christian Schmidt om at ændre mening. Jeg beder bare om at få at vide, hvad hans mening er. Og det er klart nok, at vi ikke her kan sætte årstal på eventuelle overgangsperioders udløb.

Jeg spørger bare, om det er Venstres grundholdning, at ansøgerlandene selv fastsætter det, eller om det indgår i en forhandling, som der er lagt op til i den vedtagelse, der er fremsat forslag til. Bestemmer ansøgerlandene selv? Det fik man indtryk af fra Venstres mange ordførere i formiddags.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Ud over at have evnen til at lytte skal man jo også have viljen til at forstå, og det er måske det, det skorter på lige nu. Når jeg tænker på formiddagens forløb, er det vel o.k.

Venstres grundholdning er nøjagtig den, der er givet mandat til regeringen på – præcis den og kun den: at det er noget, Kommissionen for øjeblikket sidder og forhandler med de østeuropæiske lande om, og det er vi enige i.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Og så er det fru Henriette Kjær som ordfører.

Henriette Kjær (KF):

En af de allervigtigste udfordringer, EU står over for, er udvidelsen med de østeuropæiske lande. Det er virkelig noget, vi i Det Konservative Folkeparti ser som en stor opgave, der skal lykkes. Vi i Vesten skylder dem at komme med i det fællesskab, som vi selv har haft meget glæde af, og som er med til at sikre fred og stabilitet i vores del af verden.

Denne del af Europa, vi nu taler om at udvide EU med, har i mange år lidt under kommunismens og socialismens åg, og nu ser vi så resultatet af en socialistisk miljøpolitik: dårlig infrastruktur, forurenende industrier, gammeldags og langtfra miljøvenlige energikilder.

Efter Murens fald var netop miljøet noget af det, man først gik i gang med at få op på et højere niveau, og nu, hvor landene er blevet ansøgere til EU, er alle enige om, at målet er, at de skal efterleve EU's politik på området. Inden de kan

blive medlemmer, skal de leve op til en række mindstekrav inden for de forskellige politikområder, ligesom der skal være indført demokrati.

Demokrati kan være svært, når man har været vant til etpartistyre, og noget af det, der kendetegner et demokrati, er jo netop åbenhed i forvaltningen, hvilket bestemt er en ny ting for disse lande. Men åbenhed er med til, at befolkningen kan kigge magthaverne i kortene.

Også inden for miljøområdet skal myndighederne værne sig til nye tider. Borgerne skal høre, og i Det Konservative Folkeparti har vi stor tiltro til, at de enkelte lande ratificerer Århuskonventionen, som de selv har haft mulighed for at få indflydelse på.

Åbenhed er borgernes sikkerhed for, at der ikke foregår korrupsion og magtfordrejning.

Denne forespørgsel handler om, at Danmark skal være med til at sikre en bæredygtig miljø-mæssig udvikling i forbindelse med EU's udvikelse, og det er vi i Det Konservative Folkeparti meget enige i. Det er vigtigt, at man ikke kun tænker miljørigtigt, når det lige er åbenlyse miljøspørgsmål, der skal tages stilling til, men at spørgsmålet om godt miljø også inddrages i erhvervspolitikken, transportspørgsmål osv.

Men da dette allerede er en del af EU's politik, vil jeg da bestemt gå ud fra, at også de kommende medlemslande bliver pålagt at integrere miljøpolitikken.

I Danmark er vi på forkant med ny teknologi og prøver at få både transport, erhverv og energi til at gå op i en højere enhed, så der er plads til gode arbejdspladser, biler, bus og tog og nogle gode energiløsninger, samtidig med at vi har et godt miljø. Det er vel, hvad man kan kalde for en bæredygtig udvikling.

De kommende EU-lande skal efter vores opfattelse være fuldgældige medlemmer af EU og derfor også opfylde disse krav. Selvfølgelig er der behov for overgangsordninger. Alt andet ville være urimeligt. Man skal jo altid se på, hvad vi får ud af det, vi foretager os, og hvis vi ikke lukkede de østeuropæiske lande ind i EU, ville deres muligheder for at opnå et bedre miljø være lig nul. Nu, hvor vi får dem ind og der er sat programmer i gang, som de skal efterleve og på længere sigt skal leve helt og fuldt op til, er der jo ikke nogen problemer.

Bæredygtighedsbegrebet er ikke præcist defineret. Bæredygtighed er jo mange ting. Hvad nytte har det, at miljøet har det godt, hvis et land er plaget af stor arbejdsløshed, en dårlig betalingsbalance og store sociale problemer? Ja, så er

en bæredygtig politik at få et samfund til at fungere på alle fronter.

Bæredygtighedsbegrebet kunne godt trænge til en diskussion, så man i EU blev enig om, hvad det egentlig dækker over.

Men i Det Konservative Folkeparti støtter vi, at man foretager en massiv miljøindsats fra EU's side, og vi mener, at EU er dét kompetente organ, der skal føre politikken ud i livet.

Vi synes, at det fremsatte forslag til vedtagelse er en underlig indgriben i den proces, der allerede er i gang. Jeg må også sige, at jeg slet ikke forstår SF's lyst til på denne herremandsmaltetsagtige måde at pådutte de øst- og centraleuropæiske lande hr. Jørn Jespersens miljøpolitik. Og jeg forstår så slet ikke, at regeringspartierne og endda også andre partier er med på dette forslag til vedtagelse. For nu er det jo sådan, at Kommissionen efter opdrag fra de enkelte medlemslande allerede er i gang med en meget omfattende proces, som vi er tilfredse med i Det Konservative Folkeparti.

Vi kan derfor ikke støtte det fremsatte forslag til vedtagelse.

Ebbe Kalnæs (CD):

Som jeg sagde under en af de korte bemærkninger tidligere på formiddagen, er det at udlægge tekster jo en øvelse, der kan være spændende indimellem.

Men det er klart, at det, der er det primære overhovedet i denne her diskussion for os alle – eller stort set for os alle i hvert fald – tror jeg er optagelsen af de østeuropæiske lande. Det er der ingen tvivl om, og det er heldigvis noget, man står bredt bag ved i dette Folketing. I det hele taget er det væsentligt med enighed, som giver en stærk forhandlingsposition, når man skal ind i de her forhandlinger.

Det, der også er specielt ved sådan nogle forslag til vedtagelse her, hvor der er nogle pinde med punkter dernedad, er, at der som regel er en indledende tekst, og den dér indledende tekst hedder i det her tilfælde, at idet Folketinget understreger vigtigheden af at holde fremdriften i udvidelsesprocessen og af en miljø-mæssigt bæredygtig udvikling, opfordres regeringen til i de igangværende tiltrædelsesforhandlinger – og så noget, der er vigtigt for mig – og i den danske miljøstøtte til kandidatlandene at lægge vægt på, at ... Og når man nu læser pinderne dernedad, skal man huske, at den dér indledende tekst, der slutter på »at«, er den, der går forud for hver af pindene.

Det vil sige, at når kandidatlandene hurtigst muligt skal optages, er det med det udgangspunkt, at det skal læses forud.

Når de skal inddrages, skal det læses forud dér, hvor både det økonomiske og Danmarks rolle i denne her sammenhæng er med.

Når man skal læse den tredje pind: kandidatlandene holder tempoet i reformprocessen, skal man meget huske at læse, hvad det var for nogle ord, der stod før »at«. For det er klart, at man kan udlægge det her som, at kandidatlandene skal holde tempoet, og så står man der med pilsken. Det er jo ikke det, der bliver sagt her. Der bliver sagt, at vi skal hjælpe til, vi skal bidrage, vi skal oven i købet yde økonomisk støtte til, at de kan holde det her tempo. Det er det, der ligger i det. Det er det, der ligger i det for CD.

For CD er det utrolig afgørende, når vi i vores samlede politik og i miljøpolitikken går rundt og taler om, at miljøpolitikken er ved at blive voksen.

Den mere religiøse, farceagtige venstrefløj har i årevis brugt miljøpolitikken som kampagnestof. Men vi må også indrømme, at den traditionelle, den virkelig traditionelle, gamle, borgerlige miljøpolitik meget består af fortrængninger og evnen til at vende ryggen til i håb om, at det var væk, når man vendte sig om igen.

Så det, der er det afgørende her, er, at vi skal ind og have den mere moderne miljøpolitik. Og der er det, som også ministeren nævnte tidligere på dagen, meget væsentligt – også for CD – at vi skal have noget for pengene. Vi skal sørge for at gå efter målene i miljøpolitikken, og det er derfor, vi er kritiske en gang imellem, når vi bruger millioner, ja, hundreder af millioner af kroner i Danmark på at få relativt små gevinster, hvor vi i tæt samarbejde med de lande, som vi her står over for, kunne få langt mere miljø for de samme penge. Og derfor er det helt afgørende for CD at få slået noget af det fast. Det er der ikke nødvendigvis enighed om.

CD har ikke stillet den her forespørgsel, for så havde vi stået som medstillere. Og jeg er da enig i, at vi har et forhandlingsmandat til regeringen, som er udmærket. Og jeg er enig i, at det ikke nævneværdigt ændrer på det forhandlingsmandat. Men det, der er det afgørende i det, er den økonomiske del af det, som vi får bekræftet. Den flotte, den progressive, den væsentlige, den fornuftige indsats, der bliver gjort fra dansk side i denne her sammenhæng, glæder vi os over, hver gang vi kan slå det fast. Vi glæder os også over, hvis nogen lægger det i det, at for at de her

lande virkelig skal kunne komme hurtigt med, er vi også villige til måske at give dem en skulder til, hvis det skulle være nødvendigt.

Det, der er det helt afgørende, er, at vi forstår, at man jo ikke kan være medlem af EU og så køre i et andet rum. Vi skal altså hjælpe dem til at komme videre med miljøet. Det er det, der er det afgørende. Og det fremgår ikke på noget tidspunkt af forslaget til vedtagelse, at vi skal tvinge dem til noget, de ikke har mulighed for, til noget, de ikke har råd til, til noget, de ikke kan betale, men der, hvor det alvorligt er nødvendigt, skal vi lægge skuldrene til, og vi kommer formentlig til at acceptere at fortælle vores borgere, som også skal være med til at betale det, at vi skal bidrage også økonomisk til at få det her til at lykkes. Og det er det, jeg synes er det væsentlige i denne her sammenhæng.

Jeg vil lige gøre opmærksom på, at det er SF's seance, det her, men forslaget til vedtagelse her er ikke SF's. Det er lavet i fællesskab mellem regeringen, SF og CD.

Vibeke Peschardt (RV):

Ja, derfor kan det jo egentlig også undre, at CD ikke også er medforslagsstillere i hvert fald til forslaget til vedtagelse. Det undrer mig, for sådan som jeg har hørt... (*Ebbe Kalnæs: Vi er med!*).

Undskyld. Det er svært, når man bliver hylet ud af den lige i første sekund, men nu vil jeg så holde mig til mit manuskript og starte med at sige, at Østudvidelsen er en mærkesag for Danmark. Og oven på det sørgelige afstemningsresultat om euroen skal det i hvert fald stå fast, at der ikke er nogen slinger i valsen, når det handler om at drive denne udvidelse. Det er en højprioritet for Danmark, det har vi hørt flere gange i dag, og derfor er det uhørt vigtigt, at Niceforhandlingerne om den fremtidige organisering af EU's institutioner ender med et godt resultat.

De lande, der står foran en optagelse i 2003, Estland, Polen, Ungarn, Tjekkiet og Slovenien og de andre ansøgerlande, er i fuld gang med at opfylde en lang række adgangskriterier, hvoraf en stor del allerede er lykkede, som det hedder i det sprog. Men der er to udestående problemer, og de to største af dem hedder miljø og landbrug. Måske burde man i virkeligheden tage dem i den omvendte rækkefølge.

De nuværende EU-landbrugsordninger, som de er fastlagt i »Agenda 2000«, løber frem til 2006, og ingen forestiller sig jo i dag, at ansøgerlandene får fuld del i landbrugsstøtten, sådan

som vi kender den nu. Jeg har i et samråd i Fødevareudvalget for ganske nylig fået en klar for nemmelse af, at EU's landbrugsministre ikke er ganske afklarede eller enige om, hvordan de fremtidige landbrugsstøtteordninger skal indrettes.

Men set med danske briller ville der være meget god idé i fortsat at koble miljø og landbrugsstøtte på en sådan måde, at de østeuropæiske ansøgerlande fra starten bliver opmærksomme på, at den højeffektive landbrugsproduktion, som vi kender fra os selv og fra Holland, kan være meget hård ved både drikkevand og vandmiljø, jf. den aktuelle debat.

Efter optagelsen af de første østeuropæiske lande om 2 år vil der være fuld markedsadgang begge veje, og der vil være åbnet et meget stort og udvidet marked for bl.a. miljøteknologi og anden teknologi, som kan hjælpe de her ting på vej.

Men det her skulle jo handle om, hvordan man såvel fra dansk som fra EU-side kan hjælpe med at få ansøgerlandene bragt derhen på miljøområdet på en sådan måde, at både nye og gamle EU-lande kan være nogenlunde lige og ikke skal bruge EU's miljøstandarder og direktiver som bremsen, men derimod som formidlere af et bedre samarbejde. Det er en stor opgave både økonomisk og teknologisk. Europa-Kommissionen har skønnet, at de samlede omkostninger ved at bringe ansøgerlandene op på EU's miljømæssige standard vil være ca. 120 mia. ecu. Og det siger jo sig selv, at man ikke kan løse sådan en opgave fra den ene dag til den anden.

Andre beregninger viser, at det vil tage et sted mellem 10 og 15 år, inden ansøgerlandene vil være på niveau, hvis ikke de får en hjælpende hånd. Og det er jo så derfor, vi i dag diskuterer, hvordan den hjælpende hånd skal rækkes dem.

Som det ligger lige nu, er målsætningerne på miljøområdet ganske klare for optagelseslandene. Kan de ikke nå målene, og dvs. opfyldelse af de direktiver og forordninger, der findes, skal de i hvert fald have så korte overgangsordninger og dermed så megen hjælp som muligt.

Vi synes, det ville være fint, om ansøgerlandene allerede nu blev inddraget i de aktuelle sager. Vi kan støtte forslaget til vedtagelse, som det ligger her.

Keld Albrechtsen (EL):

Det er ofte sådan, at hastværk er lastværk, og det problem, som et stort flertal i denne her Fol-

ketingssal nægter at se i øjnene, er, at både Nicetraktaten og Østudvidelsen forsøges kørt igennem i et tempo, således at man opnår én bestemt ting, nemlig at begge dele bliver af meget, meget lav kvalitet og kommer til at få en række dårlige konsekvenser.

Man forestiller sig stadig væk i ramme alvor, at udvidelsen kan gå i gang i 2002, det har jeg i hvert fald forstået på regeringen, selv om alle nøgterne rapporter viser, at det ganske umuligt kan lade sig gøre, medmindre man skal skøjte hen over en lang række problemer. Og samtidig bruger man så dette urealistiske projekt som det påskud, der skal få danskerne til at acceptere vedtagelsen af en Nicetraktat, som også er brygget sammen med utroligt hastværk og uden offentlig debat.

Det er sådan det grundlæggende problem, som vi ser ved den debat, vi har i dag. Jeg vil gerne illustrere det med bare et nævne en enkelt af de ting, som man har fejlet ind under gulvtæppet, f.eks. spørgsmålet om grænsedragningen mellem Polen og Ukraine, hvor de regler, der står i Amsterdamtraktaten og i Schengenaftalen, vil tvinge Polen til at lave et pigtrådshegn ned langs denne vistnok ca. 1.000 km. lange grænse med tusindvis af vagtposter og vagttårne osv. Noget, der i ganske ubehagelig grad kommer til at minde om de forhold, som man for 10 år siden slap fri af, da jerntæppet forsvandt.

Og det problem kan man altså ikke løse på kort tid. Det kræver lange, møjsommelige forhandlinger, f.eks. mellem Tyskland og Polen, at løse sådan et spørgsmål. Man bliver ved med fra den danske regering at lade, som om de forhandlinger går ufattelig godt, og at der stort set ingen problemer er tilbage.

Nu er man også begyndt at stille krav om, at der skal stilles yderligere betingelser for ansøgerlandene i forbindelse med euroen – noget, man bestred i kampagnen op til den 28. september 2000, men som nu er kommet på dagsordenen. Der må stilles yderligere økonomiske krav, som vil gøre det yderligere vanskeligt for ansøgerlandene at leve op til miljøet.

Så tingene hænger ikke sammen. Og derfor lagde jeg mærke til statsministerens indledning. Derfor vil vi ikke påduttes, at vi skulle acceptere en hastværks-Nicetraktat, som bliver noget kludderværk, af hensyn til en udvidelse, der alligevel – det ved vi – kommer til at tage lang tid.

Derfor vil jeg fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget konstaterer, at EU's krav til ansøgerlandene på miljøområdet ikke er gennemførlige på de nuværende vilkår, og at ingen udvidelse af EU er at foretrække frem for en udvidelse på urimelige betingelser, opfordrer Folketinget regeringen til i EU at arbejde for

- at ansøgerlandene kan sikre en hurtig efterlevelse af miljøkravene på vilkår, som gør dette økonomisk og fysisk muligt,
- at foreslå en genforhandling af EU's dagsorden 2000, som sikrer øgede midler til de fattigste europæiske lande efter behov,
- at EU omlægger midlerne i de eksisterende strukturfonde, så disse i langt højere grad bruges til bistand til de fattigste europæiske lande, herunder med støtte til hurtig afvikling af atomkraft, øjeblikkelig lukning af Ignalina- og Tjernobylyværkerne, og omfattende investeringer i kollektiv trafik, genbrugssystemer, energibesparelser og vedvarende energi,
- at EU i forbindelse med en afvikling af landbrugsstøtten overfører betragtelige beløb til omlægningen af landbruget i Central- og Øst-europa til sikring af et landbrug uden brug af pesticider og kunstgødning.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 31).

Og jeg skal så understrege, at dette her forslag altså omfatter alle de europæiske lande, som har brug for bistand, og i ganske særlig grad de helt fattigste lande som f.eks. Ukraine, som jo helt er udeladt i det forslag, som er fremsat af regeringen og andre partier.

Vi støtter i og for sig og synes, at det er en god idé, at SF har rejst den debat i dag, men visionerne og dybden i indsatsen synes vi ikke er gode nok, og derfor har vi altså valgt at fremsætte vores eget forslag.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se foran). Også dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Niels Bloch Jespersen (S):

Jo, men hvad skal de leve af, de lande, der nu står og gerne vil ind i vores fællesskab?

Jeg forstår, at man skal omlægge de midler og fonde, man har, så de bliver en slags støtte, og man skal med støtte udefra forcere en miljøud-

vikling, men hvad er efter Enhedslistens mening på lang sigt det, der skal bringe de her lande op på det samme teknologiske og velfærds-mæssige stade, som vi kender i de nuværende EU-lande?

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg vil kun hæfte mig ved et lille hjørne. Det har jeg gjort før, når hr. Keld Albrechtsen er ude og være god og har villet hjælpe.

Hr. Keld Albrechtsen siger her med lidt andre ord det, han plejer at sige: I skal ikke hjælpe nogen fattige overhovedet nogen steder, hvis ikke de skynder sig lidt at indføre økologisk drift.

Jeg har før spurgt hr. Keld Albrechtsen: Ved hr. Keld Albrechtsen ikke godt, at udbyttetabet er i hvert fald 30 pct., og hvis vi gennemførte, at vi stillede det som krav til alle fattige, at de skulle lave økologisk drift i den virkelighed og med de muligheder, vi har i dag, så var der nogle, der ikke var mad nok til, der var simpelt hen nogle, der ikke kunne overleve?

Men har venstrefløjen forladt de der gamle dage, hvor man skulle kæmpe for den tredje verden, og har man fået sådan en luksusholdning her lokalt, og giver så pokker i resten?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Til den socialdemokratiske ordfører vil jeg sige: Svaret er enkelt. I stedet for at kræve, at vi bare skal kunne sælge alle vores varer i Polen, og at de ikke må have lov til at eksportere en stor del af de varer, de kan producere, til vores marked, så skulle vi give øget markedsadgang, samtidig med at vi giver denne bistand til at løse miljøproblemerne.

Så kunne Polen også få en chance, for slet ikke at tale om Ukraine, der jo i dag er holdt fuldstændig udenfor, både hvad angår støtten og markedsadgangen. Så det svar synes jeg da, vi har givet fra Enhedslistens side mange gange. Det er derfor, vi ikke er tilhængere af de forhandlingsbetingelser, som Europa-Kommissionen har fremlagt over for de østeuropæiske lande. De vil føre disse landes befolkninger ud i fattigdom.

Så var hr. Kalnæs inde på nogle besynderlige betragtninger omkring økologisk landbrug, som han mente ville medføre et udbyttetab på 30 pct. Det ville nu under alle omstændigheder ikke kunne blive tilfældet i Polen, for der bruger man faktisk hverken kunstgødning eller sprøjtemidler i ret stort omfang, bl.a. fordi man simpelt hen

ikke har råd til det. Og derfor har man faktisk mulighed for at opbygge et økologisk landbrug i stor skala på et grundlag, så man undgår en lang periodes fejltagelser, som man har begået her i Danmark ved at opbygge et industrialiseret pesticidlandbrug, som nu viser sig at ødelægge vores grundvand og underminere vores natur. Det kan de slippe for i de østeuropæiske lande, hvis vi giver en lille smule bistand til det projekt.

Så hvorfor i alverden hr. Kalnæs mener, at man skulle lægge op til, at de østeuropæiske lande nu skal gentage alle de fejltagelser, som vi har begået her i Danmark med hensyn til at smide tonsvis af sprøjtemidler ud over markerne, er da helt umuligt at begribe. De har jo netop chancen i Ukraine og Polen for at opbygge et landbrug af høj kvalitet, og uden at man af den grund ødelægger vandmiljøet på samme måde, som vi har gjort her i Danmark.

Der er da ingen grund til at opfordre dem til, at de nu skal begynde at gentage de seneste 30 års fejltagelser, som vi har begået her i Danmark.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Hr. Ole M. Nielsen som ordfører.

Ole M. Nielsen (KRF):

Ja, den sidste debat var jo ikke uinteressant. Til hr. Niels Bloch Jespersens spørgsmål om, hvad de skulle leve af, synes jeg sådan set, at svaret er nærliggende: Kartoffler. Det er de jo vant til i Østeuropa. Det har de rig erfaring i, og det kan jo også blive resultatet, hvis ikke vi hjælper dem i gang.

Jeg tror bestemt, at den her optagelsesproces hjælper dem i gang til at komme ud over kartofler og fedt flæsk og dårligt brød – nogle steder kombineret med vodkaniveauet. Det trænger de til at komme ud over, og det tror jeg også på at vi hjælper dem til, også ved at investere i miljøet.

Det var vist Venstres ordfører, der nævnte, at først når markedet er skabt, har man overskud til at tænke lidt længere, altså f.eks. på miljøet. Det er ikke sikkert, det er helt ordret citeret, men jeg tror, det var nogenlunde det, der mentes.

Jeg mener bestemt ikke, at det er rigtigt. Man er jo med til at sætte gang i økonomien også ved at investere i miljøet. Man er med til at give folk lidt højere normer og lidt mere lyst til livet osv., når man får skabt et bedre miljø. Det har i høj grad en selvforstærkende effekt at investere i miljøet, så det er en god indsats.

Så er der jo det herlige ved det for os, som jeg så tit har lejlighed til at sige, at vi ikke engang behøver at være gode for at hjælpe dem i Østeuropa, vi behøver bare at være selvgode, og det er ulige lettere trods alt.

For det er hjælp til selvhjælp, når vi hjælper dem. Vi kan jo ikke være tjent med at have en ussel nabo liggende dernede, der forurener, en nabo, der lever i social nød og armod og dermed altså i sig rummer spirer til uro i fremtiden osv. Der er så mange gode grunde til at hjælpe dem i gang, så jeg håber da bestemt ikke og tror ikke, at det scenario, som hr. Keld Albrechtsen beskriver, er det, der bliver aktuelt. Det tror jeg ikke.

For Kristeligt Folkeparti er det en hovedsag i øjeblikket at få EU udvidet i Øst, men ikke uden betingelser. Miljøet er samtidig en hovedsag for os, og som jeg allerede har været inde på, mener vi, at det er vigtigt, og at det er en væsentlig sag, som det også tjener os selv og selvfølgelig de østeuropæiske befolkninger at vi gør noget ved. Derfor skal vi selvfølgelig også stille krav til dem.

Da den her forespørgsel blev rejst, og da jeg så den her vedtagelse første gang, tænkte jeg: Hvad skal vi egentlig med det? Men jeg må indrømme, at jeg er blevet klogere. Jeg erkender igennem den debat, vi har haft her i dag, at det er helt udmærket at få markeret nogle synspunkter med hensyn til, hvad det egentlig er, vi har af holdninger til det spørgsmål her.

Jeg støtter det forslag til vedtagelse, der er fremsat af regeringen, SF og CD, men jeg tror nok, at pind 4 måske er lidt dårligt formuleret – det viste debatten faktisk – når der står om dynamikken i EU's miljøpolitik, at de skal gennemføre EU's miljøregler i deres nationale lovgivning inden tiltrædelsen. Det burde måske hedde implementere dem i lovgivningen.

Man kan selvfølgelig ikke føre den ud i praksis. Det er heller ikke det, der står, men sådan var der i hvert fald nogle, der – måske fordi de havde viljen til det – forstod det. Det er det, jeg siger, at den kunne måske have været mere hensigtsmæssigt formuleret, den pind dér.

For det er klart, at vi jo også implementerer masser af lovgivning, vi laver masser af lovgivning, som vi ikke gennemfører her og nu, men som skal gennemføres over de næste 10 år, osv. Sådan er det selvfølgelig, og selvfølgelig skal det være inden for en begrænset tid; det betyder, at den ikke skal være uendelig. Man skal forhandle sig til, hvad den skal være. Jeg synes egentlig, at

det burde være til at forstå. Men jeg synes, at intentionerne i hvert fald er rigtige.

Dér er det jo også rigtigt så at hjælpe dem, når de er i gang med deres udvikling, men i høj grad og i så vid udstrækning som muligt at få en bæredygtig udvikling fra starten, så de ikke skal hele vejen rundt og lave alle de dumheder, som vi har lavet, eksempelvis i landbruget, hvor vi jo har lavet ting, der er forkerte.

Jeg er desværre bange for, at vi allerede er nede og lære dem at lave tingene forkert også. Det tror jeg faktisk vi er. Men det får forhåbentlig ikke alt for stort et omfang. Når de skal opbygge deres nye landbrug dernede, skulle det jo gerne være på en mere bæredygtig måde end den, vi har gjort det på. Ikke på en økologisk måde, som hr. Keld Albrechtsen og måske hr. Jørn Jespersen vil – den tror jeg ikke på – men på en forsvarlig bæredygtig måde og ligeså med deres industri.

Og det er også rigtigt, som én tidligere sagde, at de østeuropæiske lande ikke selv kan betale. Det er flot, at vi går foran, og også dér er det hjælp til selvhjælp, altså vi får noget tilbage, når vi hjælper dem.

Men mange af tingene, der skal gøres på miljøområdet, er jo ikke dyre. Der har været nævnt f.eks. VVM-godkendelser. Det er jo betydelig billigere at gøre tingene ordentligt fra starten end først at begå alle ulykkerne og så skulle til at rette op på dem bagefter. Så derfor er det vigtigt, at vi hjælper dem med at få den proces sat i gang og med at få den gennemført.

Vi støtter det fremsatte forslag til vedtagelse.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Hr. Ole M. Nielsen udtrykte forhåbning om, at det ikke skulle gå, sådan som Enhedslisten frygter. Men hvis det skal forhindres, skal nogen gøre noget; så skal bl.a. hr. Ole M. Nielsen også gøre noget. Så skal vi forhindre, at der bygges nye atomkraftblokke i Ukraine, så skal vi forhindre, at der sættes et pigtrådshegn op langs med grænserne mellem Ungarn og Rumænien og Polen og Ukraine, så skal vi forhindre, at der postes milliarder efter milliarder ud i motorveje, så de kan gentage alle de bilproblemer, vi har her i Vesten, så skal der massivt lægges om på alle mulige måder.

Og det er der altså bare ingen der gør. Man skriver en masse fine vedtagelser med en masse fine ord, og ordet bæredygtig skriver man syv gange med udråbstegn efter. Men det hjælper jo

ikke noget, hvis realiteten i politikken er, at man i virkeligheden støtter en udvikling, der går ud på, at de i Østeuropa skal tvinges til at kopiere alle de fejltagelser, vi har begået i de sidste 30 år her i Vesteuropa. Det er der altså ikke meget perspektiv i, og det er desværre det – det er ikke det, regeringen ønsker, det ved jeg godt – men det er det, der er konsekvensen af den politik, EU fører.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg føler mig ikke sikker på, at det er konsekvensen af den politik, regeringen fører, men jeg kan godt frygte det. Det er klart, at det er en risiko. Det er virkelig et problem at få det til at foregå i den rigtige takt.

Jeg mener ikke, at vi skal tage stilling til, om de østeuropæiske lande skal bygge motorveje, men vi skal have de østeuropæiske lande med til at opfylde de aftaler, som vi har indgået i Kyoto, og som senest led forlis i Haag. Dér skal de selvfølgelig ind sammen med resten af EU eller det gamle EU eller de 15 lande, eller hvad man skal kalde det, og opfylde de normer.

Hvad de så vil vælge at gøre med deres CO₂-udslip, om de vil brænde det af på motorveje, eller de vil gøre det andre steder, det mener jeg faktisk de selv skal bestemme. Og vi skal heller ikke støtte dem i at lave pigtråd til nogle andre lande, vi skal heller ikke opretholde den grænse, vi har imellem dem og os. Vi skal selvfølgelig åbne op for deres produktion, sådan at de bliver rigtig gode samhandelspartnere for os.

Men vi er da enige om, at der er et problem med deres østgrænse til den del af verden, som kommer meget langsommere med end den del, som vi nu arbejder for at optage. Men vi kan bare ikke løse alle verdens problemer på én gang desværre, vi bliver nødt til at tage det i step, det tror jeg, og det er så dem, der ligger nærmest ved os, der får mest fordel af, at de ligger i nærheden af os. Det kan man godt diskutere rimeligheden i, men sådan er verden nu engang indrettet.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Det var kun det med pigtråden, at vi ikke skal støtte ansøgerlandene i at oprette pigtrådshegn. Men det er ikke det, der er problemet; det er ikke dem, det er ikke Polen, der ønsker at oprette et pigtrådshegn ned mellem Polen og Ukrai-

ne, det er EU, der kræver det. Det er virkningen af Schengenaftalen og Amsterdamtraktaten.

Det problem er i sig selv i stand til at ødelægge hele udvidelsesplanen, hvis man ikke får løst det. Polen kan jo ikke leve med, at de bliver afskåret fra deres naboer i Ukraine.

Men jeg tror heller ikke, at hr. Ole M. Nielsen mente det sådan, det er jeg ret sikker på, men det var kun formuleringen.

Peter Skaarup (DF):

Da Dansk Folkepartis ordfører, hr. Kristian Thulesen Dahl, ikke kan være til stede, skal jeg på partiets vegne redegøre for Dansk Folkepartis synspunkter vedrørende miljøet i forhold til EU's udvidelse.

Som udgangspunkt for den debat, vi har her i dag, mener vi, at man kan glæde sig over, at der er en udbredt enighed om, at socialisme og kommunisme i Østeuropa på mange punkter var med til at smadre landene.

De øst- og centraleuropæiske lande, som har været underlagt forskellige former for diktaturregimer, er på de fleste områder sat mange år tilbage i forhold til Vesteuropa. Landene har været præget af ineffektivitet, både i den offentlige og i den private sektor, og kriminalitetsbekæmpelsen har haltet bagefter, levestandarden har haltet bagefter, arbejdsløsheden har været relativt høj, miljøet har lidt under de produktionsvilkår, der er i dag, men specielt dem, der har været tidligere. Det er udgangspunktet for den debat, vi har i dag, som vi ser det.

Nu er der så noget, der tyder på, at forandringen er på vej. Styreformerne ændrer sig, demokratiet har fået nye muligheder, og selv om politikerne til en vis grad mange gange er de samme i Øst- og Centraleuropa, er disse her omvendte politikere, som de vist er blevet, med til at fortsætte en udvikling, der går i retning af mere demokrati og folkestyre, og det kan vi bare være tilfredse med her fra dansk folkestyres side og fra Folketingets side.

Men på mange områder er landene stadig væk ikke kommet helt ud af stedet. Debatten om miljøet har ikke været så fremherskende i de øst- og centraleuropæiske lande. Det har været et problem at få gang i den debat, og derfor er det også fornuftigt, at vi fra Folketingets side af og til tager nogle debatter omkring de her ting.

Men hvis der skrives for hurtigt frem, er der en risiko for at smadre en ellers fornuftig udvikling i Østeuropa. Der skal jeg slå fast, at vi fra Dansk Folkepartis side bestemt ikke ønsker et

dårligt miljø, hverken her eller i andre lande, men vi skal være meget opmærksomme på, at en indsats for et bedre miljø i Østeuropa vil have en meget stor effekt i forhold til, hvad det koster at skabe forbedret miljø her i landet.

Vi må derfor have respekt for, at Østeuropa tager den største skridt, som gør, at landenes samlede udvikling kommer ind i en fornuftig gænge, i stedet for at det bliver meget pludselige skridt, som gør, at harmonien i de pågældende lande ikke kommer i højsædet.

Derfor er det vores holdning, som også andre ordførere har været inde på i dag, at overgangsordninger i sig selv ikke er noget negativt for den debat, vi fører. Der har været en tendens til fra andres side her i salen i dag at sige, at overgangsordninger er et problem. Det er for os at se ikke et problem. De er nødvendige, både af hensyn til os selv og også af hensyn til udviklingen i Østeuropa.

Det gælder i øvrigt også på andre områder end lige miljøområdet. Vi må passe på ikke at hoppe en udvikling over, som kan medføre en uharmonisk udvikling.

Ministeren nævnedes et omkostningsniveau på ca. 900 mia. kr. for Østlandenes miljøtiltag, og det vidner om, hvilke store problemer vi har med at gøre, hvis man skal gøre det rigtigt.

Af de her årsager kan vi ikke støtte det forslag til vedtagelse, som SF har fremsat på vegne også af regeringen og CD. Selv om ministeren har sagt, at han ikke vil ændre politik på baggrund af forslaget, læser vi det klart som et forsøg på at begrænse overgangsordninger, og at disse skal være så korte som muligt. Det er altså ikke Dansk Folkepartis udgangspunkt, og derfor kan vi ikke støtte forslaget.

Man kan selvfølgelig også spørge: Hvorfor lave en alenlang vedtagelse, hvis det ikke betyder noget som helst? Nej, i bedste fald er der med vedtagelsen tale om nogle præciseringer, men i givet fald præciseringer, der, hvad angår overgangsordninger, ikke går i den retning, vi ønsker i Dansk Folkeparti.

Så skal jeg afslutningsvis også til det forslag til vedtagelse, der er fremsat af Enhedslisten, sige, at det kan vi heller ikke støtte. Vi mener bl.a. vedrørende pind nr. 2, hvor man foreslår en genforhandling af EU's Dagsorden 2000, som sikrer øgede midler til de fattigste europæiske lande efter behov, at det er meget store omkostninger, man dermed pålægger EU-landene, og at det er noget, man skal overveje meget var-

somt, hvis man skal gå ind i en situation som den, Enhedslisten fremfører her.

Vi vil dog sige, at der i en række af de andre ting er fornuftige tiltag i det, som Enhedslisten har fremlagt, bl.a. arbejdet for øjeblikkelig lukning af atomkraftværker. Det støtter vi, men vi mener, der i pind nr. 2 er et problem, og derfor kan vi ikke støtte forslaget i sin helhed.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jamen jeg vil sige til hr. Skaarup, at hvis man ikke er indstillet på at foretage den meget betydelige overførsel af midler fra EU-landene til de østeuropæiske lande, som der ligger i vores forslag, så bør man bestemt ikke trykke på den grønne knap i den anledning. Det kan jeg sådan set kun bekræfte, for det er meningen.

Og det handler jo blandt andet om, at vi ikke mener, det kan være rimeligt, at i dag forholdsvis velstående lande som Spanien og Irland skal blive ved med at modtage massive strukturfondsbidrag i en situation, hvor de sådan set godt kan klare sig selv, mens lande som Ukraine, Rumænien og Bulgarien får alt for lidt bistand.

Derfor synes vi godt, der kunne være en omlægning af de midler, sådan at fordi man én gang har fået bevilget et stort støttebeløb, behøver det jo ikke at betyde, at man dermed får ret til fra EU til alle tider at skulle beholde det støttebeløb. Der kunne man godt lave en omlægning. Det er det, der ligger i vores forslag.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Ja, men vi kan i Dansk Folkeparti udmærket forstå Enhedslistens argumentation her. Den er i og for sig meget fornuftig, fordi det, Enhedslisten siger, er bare, at der er en disharmoni i det europæiske samarbejde. Man har EU-landene, som kører som et stort lokomotiv derudad. Nu har danskerne så heldigvis bremset det lidt med vores nej den 28. september 2000.

Men man giver nogle lande nogle fordele her og tænker så ikke meget på en række af de andre østeuropæiske lande, som måske har miljøproblemer, som måske har problemer, har forskellige steder i samfundet, der halter, som man ikke får set på, og dermed er man med til at skabe en disharmoni og en dårlig udvikling i EU. Så det synspunkt er vi enige i.

Men vi mener bare, at der i forslaget til vedtagelse åbnes for kasserne, og det er så også det,

hr. Keld Albrechtsen nævner, at hvis man ikke ønsker den åbning for kasserne i første omgang i forhold til de østeuropæiske lande, så skal man ikke stemme for denne vedtagelse.

Derfor kan vi heller ikke stemme for den, men vi mener, vi er enige med Enhedslisten i, at vi har en forkert udvikling i Europa, en ubalance, og den bliver bare større og større, efterhånden som integrationen kører derudad, eksempelvis i form af Nicetraktaten, som sikkert kommer igennem med yderligere integrationstiltag.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Hr. Kim Behnke som ordfører.

Kim Behnke (FRI)

I 45 år blev det tidligere Sovjetunionen og store dele af Østeuropa mishandlet. Bevares, en række af de partier, som i dag er forslagsstillere til en af vedtagelserne, ja, de plejede jo omgang med folkene. Der blev afholdt demonstrationer. Der blev afholdt debatter i Danmark og andre vesteuropæiske lande, hvor man svungede pistolen over Vesteuropa og USA i særdeleshed, fordi det var storkapitalen, der svinede naturen til, osv.

Man lukkede fuldstændig øjnene, hver gang man vendte næsen mod øst, vel vidende, at vi, der en gang imellem så, hvad der foregik i de lande, kunne se, at lige præcis socialismen og kommunismen var naturens værste fjender. For dér så man, hvad der skete, når det var statsmedsmænd og politibureauet, der over femårsplaner skulle tage stilling til, hvad der skulle ske. Så var man fuldstændig ligeglad med naturen. Man smadrede alt, hvad man kunne smadrede.

Endelig efter 45 år fik de mennesker frihed. Og alle festtalerne blev holdt, da Berlinmuren faldt osv. i vinteren 1989-90. Nu skulle de være velkommen i familien af demokratiske vesteuropæiske lande.

Men jeg skal love for, at det gik hurtigt med at vende debatten fra at være en velkomsttale til, at nu skal vi stille betingelser. Nu er det ikke længere kommissærerne i Moskva, der svinger taktstokken og bestemmer, hvad der skal ske. Næh, nu er det kommissærerne i Bruxelles, der bestemmer, hvad der skal ske i de østeuropæiske lande.

Den frihed, de lande troede de havde fået, friheden til selv at bestemme, friheden til selv at træffe beslutninger om deres eget liv, deres egen verden, deres egen fremtid, blev meget hurtigt

pakket ind i, at nu er det os i Vesteuropa, der efter den mest ubehagelige, arrogante og imperialistiske holdning tromler bedredende igenem.

Ja, og så fordi der bor nogle millioner mennesker dér østpå, så tror vi ikke på, at de selv kan træffe beslutninger. Næh, vi kommer med vores direktiver og vores notater og siger: Vi ved, hvad der er bedst for jer.

Det synes vi er en forkert måde at håndtere situationen på. Og når jeg har hørt ordførerne i dag, så er der en sætning, der er gået igen og igen, nemlig sætningen, der indledes med »vi skal«. Det er en arrogance, som vi vil advare imod, for ikke nok med at vi har stillet krav om, at deres arbejdsmarkedssystem skal laves om, vi stiller også krav om, at deres skattesystemer skal være fair og ikke konkurrenceforvridende osv., og vi stiller krav med hensyn til, hvordan deres miljøudvikling skal være.

Alt det gør vi så. Vi stiller hel masse krav, og når de så siger: Jamen det har vi ikke råd til, hvordan skal vores økonomi bære det? Nå, men så kan I jo sende en ansøgning, så kan vi overveje, om vi vil give jer tilskud.

Det er en herremandsrolle, vi optræder i, som vi ikke kan være bekendt, og vi er bange for, at alt det her vil være med til at udløse social uro og problemer i de her lande, for befolkningerne vil simpelt hen ikke finde sig i at være underlagt bedredende politikere, f.eks. i det danske Folketing.

De må ikke bruge kunstgødning. Nej, men lad da de arme mennesker få lov til i det mindste at få mad på bordet. Nå, nej, hvis vi nu kan få dem til ikke at bruge kunstgødning og ikke bruge hverken det ene eller det andet, så kunne det være, at de blev kunder i vores butik, og så kan vi tjene lidt penge ved at sælge nogle varer til dem.

Nej, de skal have lov til at opbygge deres egne markeder. Og når man ser på det forslag til vedtagelse, som flertallet har fremsat, med at allere- de inden de pågældende kan tiltræde medlemskab af EU, så skal de have opfyldt en hel masse. Altså, jeg kan huske, da svenskerne skulle med i EU og de i løbet af ganske få år skulle have ratificeret en 300-400 direktiver bare for at være med i indre marked osv. Det gav kæmpeproblemer for et velfungerende, moderne demokrati som det svenske.

Hvis de her lande også skal have ratificeret alt det her, inden de kan tiltræde, så gør vi dem en bjørnetjeneste.

Men ikke bare det, så skriver man så: Man skal prioritere bevarelsen af de store natur- og miljømæssige værdier i Central- og Østeuropa. Kære venner, I har glemt, at dem, I tidligere plejede omgang med, dem, I klappede ad på partikongresserne osv., har altså ødelagt naturen derovre. Den skal ikke bare bevares, den skal genoprettes. Det tager år, det tager tiår, det koster milliarder, og de arme mennesker skal have en fair chance for at tjene nogle penge, så de har de milliarder til at genoprette deres natur.

Så vores opfattelse har på det her punkt som på hele udvidelsen mod Øst været den samme hele tiden: Vi anbefaler den asymmetriske model, hvor landene kommer med, efterhånden som de kan løfte den kæmpebyrde, det bliver for dem at skulle være en del af EU; men det vil man ikke. Nej, de skal med alle sammen, og så laver vi en liste, som er så lang, at den er umulig for dem at opfylde, og så kan vi gå og pege fingre ad dem.

Det synes vi er urimeligt. Vi kan ikke støtte nogen af de forslag til vedtagelse, der er fremsat, og vi synes ærlig talt, at demokratierne og ikke mindst befolkningerne i Østeuropa fortjener en bedre behandling end den, de har været udsat for af det danske Folketing i dag.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes, det er lidt ærgerligt at høre hr. Kim Behnkes tale i dag, for han er præget af en sjælden skinhellighed, vil jeg nærmest kalde det.

Jeg vil godt spørge hr. Kim Behnke, hvad det daværende Fremskridtsparti gjorde imod atomkraften i Østtyskland for eksempel. Jeg ved, at min gode kollega, hr. Kolstrup, i sin tid blev smidt ud af DDR, fordi han forsøgte at demonstrere mod atomkraftværket ved Rostock og stillede sig op med en plakat. Det måtte man jo ikke. Så blev han smidt ud.

Jeg er ikke en af dem, der nogen sinde har plejet omgang med disse regimer, det ved hr. Behnke sikkert også udmærket, så inden hr. Behnke bliver alt for skinhellig, vil jeg sige, at det dog er historisk et faktum, at det var partiet VS, der førte kamp mod atomkraften i Østeuropa. Jeg ved ikke, hvilken indsats Fremskridtspartiet gjorde i den anledning.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Det er bare for at korrigere den usmagelige historieforfalskning, som hr. Kim Behnke prøver

at fremføre her. Jeg kan garantere for, at når vi snakker om, hvem der havde de bedste, tætteste relationer til oppositionen i de østeuropæiske lande under de undertrykkende kommunistregimer i 1970'erne, SF eller Fremskridtspartiet, så oversteg den indsats, SF gjorde, langt, langt indsatsen – hvis der overhovedet var nogen – fra Fremskridtspartiets side.

Så hr. Kim Behnke skal overhovedet ikke føre sig frem med en påstand om, hvem der er blevet klappet ad på SF's landsmøder. Der er blevet klappet ad oppositionen, ad de demokratiske kræfter, som vi har haft et tæt og godt samarbejde med.

Og så kan jeg i øvrigt sige, at hr. Behnke heller ikke ved noget om miljøtilstanden i Østeuropa. Det er ikke sådan, at der er blevet ødelagt store naturområder. Det, der er tale om i Østeuropa i dag, er, at man på den ene side har nogle såkaldte hotspots, hvor der er en meget høj grad af forurening på grund af et forældet, gammeldags teknologisk apparat, og så har man andre områder, der stort set ikke er blevet berørt af hverken landbrug eller transport, og som derfor rummer utrolig megen biodiversitet og oprindelige naturværdier, som det ville være ærgerligt vi ikke bevarede.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FRI):

Nu skal hr. Jørn Jespersen selvfølgelig ikke tage ansvaret for, at man i Det Radikale Venstre havde vennerne fra Ceausescus regime på besøg på landsmøder osv. Det er den slags begivenheder, der giver mig ubehag i forhold til det, man nu står og fremfører her i dag.

Altså alt det der med Fremskridtspartiet – o.k., jeg repræsenterer ikke Fremskridtspartiet længere, men dengang jeg gjorde, var der i ændringsforslagene til finansloven for 1991, 1992, 1993 og 1994, alle 4 år, i vores ændringsforslag afsat en særlig pulje, på daværende tidspunkt på 600-800 mio. kr. svingende fra år til år, som lige præcis skulle gå til at hjælpe med, at Ignalinaværket, som på det tidspunkt var det, der udgjorde den største trussel, kunne hjemkøbe vestligt sikkerhedsudstyr, som kunne opstilles – og sådan at vi var sikre – efter svensk model; dette samarbejde mellem Barsebäckværket og Ignalinaværket, det såkaldte Barselinasamarbejde, skulle være modellen for det.

De ændringsforslag stillede vi, der blev stemt om dem her i Folketingssalen, og jeg kan sige til hr. Keld Albrechtsen, at de blev stemt ned. Så

jeg har fuldstændig ren samvittighed i forhold den indsats, vi har gjort.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg er da glad for at høre, at hr. Kim Behnke efter Murens fald kom på bedre tanker.

Men det, jeg bare konstaterede, var, at det var partiet VS, som før Murens fald, mens de kommunistiske regimer herskede på den anden side af Østersøen, deltog i kampen mod disse atomkraftværker derovre og udøvede civil ulydighed i disse lande, som vi i øvrigt ikke dyrkede samkvem med, kan jeg oplyse hr. Kim Behnke om.

Det var ikke Fremskridtspartiet. Og man har sikkert haft andre vigtige ting at lave, det er slet ikke det. Jeg synes bare, at på baggrund af den skinhellighed, der bliver fremstillet her fra talerstolen, var det måske passende lige at dæmpe sig en anelse.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FRI):

Historiens dom bliver hård over alle dem, der har så travlt med at fortælle efter de 45 blodrøde år for Østeuropa, at dem havde vi slet ikke noget at gøre med, nej. Mange af os kan huske, hvem det var der havde noget med dem at gøre.

Og mange af os husker og ser på det, der nu ligger. Hvad er det så, man siger til Østeuropa? Man siger ikke, at vi vil hjælpe dem med teknologioverførsel. Man siger ikke, at vi vil hjælpe dem med råd og vejledning. Nej, man siger: Luk jeres atomkraftværker. I kan bare opstille nogle vindmøller, lave nogle biomasseanlæg og sådan noget.

Ja, hvis de havde en økonomi lige så robust som den danske, kunne de beskatte borgerne med 60-70 pct., så der var råd til den slags. Det har de ikke råd til. Det, de mennesker har brug for, er, at der er strøm i stikkontakterne. Og den måde, vi bedst kan hjælpe dem på, er ikke ved at kræve, at de skal lukke deres værker og begynde at brænde ting af, der laver huller i ozonlaget osv. Nej, det er meget bedre, at vi bruger overførsel af teknologi, sådan at de atomkraftværker fortsat kan producere strøm til deres stikkontakter, sådan at de har en chance for at få mad på bordet og arbejdspladser.

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

Da de fleste spørgsmål vist overvejende er rettet til mig, svarer jeg på vegne af både statsministeren og mig selv.

Vi havde en meget livlig debat tidligere i dag, inden Venstres korps af medhjælpende ordførere blev sendt på forlænget frokostpause.

I den forbindelse blev der rejst en lang række spørgsmål, som de pågældende altså ikke er interesseret i at høre svarene på. Men jeg håber, at hr. Schmidt vil formidle svarene, ligesom fru Henriette Kjær – som vist heller ikke er her – vil formidle det videre til sit korps af medhjælpende ordførere.

Jeg vil først sige, at jeg synes, det her var en nyttig debat for Folketinget, for det gav os i regeringen lejlighed til at give en opdatering i forhold til de mange debatter, vi har haft tidligere, hvor jeg både i Miljøudvalget og i Folketingets Europaudvalg har gjort danske synspunkter gældende i forbindelse med miljøindpasning i udvidelsesforhandlingerne med Central- og Østeuropa.

Der er intet nyt i dette. Det er noget, Kommissionen har arbejdet med i mange år i et i øvrigt tæt samarbejde med medlemslandene. Det er noget, Danmark har rejst. Der er ikke noget overraskende i nogle af de synspunkter, der har været fremført i dag, og slet ikke i det forslag til vedtagelse, som jeg kommer tilbage til om et øjeblik. Alt dette er kendt stof, som har været gennemtygget i Folketinget, har været drøftet indgående med de politiske partier. Det nye er, at man pludselig nu, måske af indenrigspolitiske grunde, vil lave dette, som hidtil har været et klart samarbejdsområde, til et konfrontationsområde.

Flere af ordførerne var inde på, at dette at stille miljøkrav, yde miljøbistand, inddrage ansøgerlandene aktivt, var udtryk for – jeg tror, jeg citerer korrekt – en bedrevidende herremandsmentalitet.

Jeg er nødt til at sige, at det billede ligger så langt fra virkeligheden, som man næsten kan forestille sig. Når man deltager i møder med de central- og østeuropæiske kollegaer, er det største problem, man har som dansker, at man undertiden bliver flov over, hvor mange pæne ord der bliver sagt om os og vores indsats. Man bliver næsten flov over det. Og der er en helt, helt anden atmosfære af fællesskab, erkendelse af fælles problemer, ønsker om at gøre udvidelsesprocessen til en positiv proces til gavn for miljøet end det, der afspejles i ordførernes indlæg her i dag.

Glem ikke, at udvidelsesforhandlingerne er Centraleuropas enestående chance for at løfte dets miljø. Hvordan er det gået andre steder end

i ansøgerlandene, efter at de kommunistiske diktaturer er ophørt med hensyn til miljøet? Ja, der er man gået fra en situation, som var alvorlig, til en situation, der i dag er katastrofal.

Ser vi på situationen i Ukraine, ser vi på situationen i Georgien, i alle de centralasiatiske republikker og i Rusland, så er situationen grotesk forværret i forhold til, hvad forholdene var under kommunismen. Der er altså ingen sikkerhed for, at det, at man afskaffer et kommunistisk diktatur – som jeg selvfølgelig er varm tilhænger af at man får afskaffet så hurtigt som muligt – automatisk fører til forbedret miljø. Tværtimod er det gået den modsatte vej.

Et af formålene i den danske miljøbistand er, at vi nu ikke danner nye skel i Europa mellem dem, der bliver medlem af EU, altså de tidligere kommunistiske lande, der bliver medlem af EU, og så dem, der står udenfor. Det er et af vores vigtigste formål overhovedet.

Men det, der er chancen for de centraleuropæiske lande, er deres mulighed for at komme med i EU. Derved får de adgang til støtte, men derved bliver de også underkastet et pres, som er godt for deres befolkninger og godt for dem selv. Det er i hvert fald, hvad de selv siger omkring processen.

Jeg tror, der er mange misforståelser omkring det her, og derfor er det udmærket, at vi får diskussionen, men jeg synes, at hvis vi mener det samme og har den samme positive indgang til det her, skal vi lade polemikken hvile.

Det er klart, hvis vi mener noget forskelligt, så er det også et nyttigt resultat af forhandlingerne. Hvis man mener, at ansøgerlandene skal have så lange overgangsordninger, som de selv ønsker det, så skal man sige det, for så er vi ovre i en reel uenighed os imellem. Jeg mener, det ville være dårligt for de pågældende lande, for deres muligheder, men det ville også være dårligt for Danmark. Meget af den forurening, der foregår i disse lande, påvirker selvfølgelig os.

Dertil er det naturligvis også en belastning for danske virksomheder, hvis man permanent eller i hvert fald i årtier frem må acceptere lande med langt lavere miljøstandarder og med det resultat, at virksomheder i stedet for at forbedre deres miljø i Danmark flytter til de pågældende lande for at slippe for miljøkravene med det resultat, at man eksporterer job ud af Danmark.

Det er i total modstrid med danske interesser både på forureningsfronten og med hensyn til arbejdspladser ikke at ville følge denne positive

samarbejdsproces op, hvor vi bruger EU-udvidelsen som løftestang.

Der er blevet stillet nogle konkrete spørgsmål, som jeg vil svare på, før jeg går over til forslaget til vedtagelse. Jeg tror, det var hr. Jørn Jespersen, der spurgte, om det ville være rigtigt at dreje Den Europæiske Investeringsbank, så den blev mere orienteret i retning af at finansiere miljøinvesteringer i Østeuropa. Jeg vil gerne sige, at det synspunkt er jeg helt enig i. Den proces er i gang, og EIB er en vigtigt samarbejdspartner bl.a. for os.

Hr. Albrechtsen spurgte om Ignalina, om vi gjorde en indsats dér. Danmark er førende, når det drejer sig om at anvise alternativer til Ignalina, hvad også den litauiske regering har anerkendt, og vi har også spillet en stor rolle i hvert fald i forberedelsen af beslutningen om at lukke reaktor I permanent i Ignalina.

Med hensyn til forslaget til vedtagelse har hr. Ebbe Kalnæs allerede gennemført en udmærket gennemgang af det første stykke. Dette her er naturligvis en måde at sikre, at der sker en hurtig udvidelse, og ikke et forsøg på at bremse; det er selvfølgelig noget frygteligt vrøvl.

Men hvis jeg går ind på de enkelte pinde og tager den første pind først: at kandidatlandene hurtigst muligt optages i EU under opfyldelse af Københavnskriterierne, så er det en selvfølgelig, går jeg ud fra, for alle partier, og der vil jeg selvfølgelig undre mig meget, hvis det er det, man er uenig i.

Den anden pind handler om at inddrage kandidatlandene i EU's arbejde med at udarbejde væsentlige strategier og politikker på miljøområdet. Det er noget, som det svenske formandskab har gjort til en vigtig opgave for sig, og hvor vi har et glimrende samarbejde. Er man imod det? Har man noget imod, at vi nu udvikler nogle strategier, som også kommer til at omfatte de nye medlemsstater, og at vi så allerede i udarbejdelsen inddrager dem?

I den tredje pind står der, at kandidatlandene holder tempoet i reformprocessen. Jamen det er vel det, vi alle sammen ønsker, at den fortsatte reformering af disse samfund – det gælder i øvrigt ikke kun på miljøområdet – bliver opretholdt.

Dernæst tales der om at bidrage til at styrke den bilaterale Øststøtte: Det går jeg ud fra at vi er enige om. Jeg ved godt, at man har foreslået betydelige besparelser på bistandsområdet, men hvis det også omfatter Østlandene, ville jeg meget gerne høre det.

Så er der spørgsmålet om kandidatlandenes gennemførelse af EU's lovgivning: Jamen det er jo et krav i forvejen. Det er jo ikke, om jeg så må sige, en del af mandatet: Der skal ske en reformering, som det hedder, ind i lovgivningen, men det er jo ikke ensbetydende med, at det skal gennemføres fra dag 1.

Det, forhandlingerne drejer sig om, er, jo netop, hvor lange overgangsordninger der skal være for hvert enkelt område, og der er det da selvfølgelig i vores og deres interesse, at de bliver så korte som muligt, sådan at de får forbedret deres miljø og vi får de fordele, jeg omtalte før, for vores vedkommende. Men forudsætningen for at kunne stille det krav – eller fremsætte det ønske – er naturligvis, at man er parat til at rykke ud med økonomisk støtte.

Så er der spørgsmålet om internationale konventioner og integration i sektorpolitikkerne – alt sammen helt klare, danske synspunkter, som partierne hidtil har været tilhængere af. Jeg forstår ikke, hvor uenigheden er.

Når det drejer sig om at prioritere de store natur- og miljømæssige værdier, er en af de store chancer ved at få dem med i vores europæiske union jo netop, at der er så store naturværdier i disse områder, som vi på denne måde kan bevare.

Og endelig opbygningen af det civile samfund, styrkelse af forskningen, miljøorganisationerne osv.: Det går jeg ud fra som givet at vi er tilhængere af. Jeg synes, at fru Henriette Kjær endda sagde, at Århuskonventionen var et godt redskab i så henseende.

Glem i øvrigt ikke, at i forbindelse med opgøret med kommunismen var det miljøbevægelserne, der var toneangivende i en lang række lande. Så vidt jeg husker, var hr. Landsbergis, den tidligere præsident i Litauen, formand for miljøbevægelsen i Litauen; da var det miljøbevægelserne. Skal vi nu, hvor de er sluppet af med kommunismens diktatur, i den situation sige, at vi vil ikke hjælpe til?

Kort sagt: Der er ikke et eneste synspunkt, der ikke er redegjort for mange gange i Folketingets Miljøudvalg og i Folketingets Europaudvalg, og som har været fuldstændig indarbejdet i dansk politik på området.

Alligevel siger man i dag, at man vil stemme nej. Det skylder man altså en forklaring på til dette Ting med en konkret henvisning til: Hvor er det, der er sket en ændring i forhold til tidligere?

Det sidste spørgsmål er så selvfølgelig: Hvorfor vedtager vi den så? Hvad er så formålet? Ja, formålet er da naturligvis, at man understreger nogle punkter undervejs i forhandlingerne med hensyn til den vejledning, vi skal give, det mandat, vi skal give i forhold til Kommissionen.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):
Hr. Hans Christian Schmidt som ordfører i anden omgang.

Hans Christian Schmidt (V):
Jamen jeg vil jo godt sige tak for svarene fra ministeren.

Jeg synes mest af alt, at det efterlader det indtryk, at ministeren sådan set godt er klar over, at det her jo er en sag, som ministeren er kommet ind i, fordi SF skal profilere sig lidt på en forespørgselsdebat, og med ministerens egne ord så mener ministeren slet ikke, at det i grunden er noget, for allerede nu arbejder regeringen for det, og Kommissionen gør det, og stats- og regeringschefer fra EU-landene gør det.

Man kunne næsten få på fornemmelsen, at ministeren mener, det er overflødigt, men stopper så sig selv og siger alligevel, at det er vigtigt at understrege nogle ting.

Jo, men jeg må sige til ministeren, at nu er det jo ikke sådan, at man kan diskutere i Folketings-salen, hver eneste gang man synes, at der er en ting, der skal understreges.

Sagen er jo, at vi har fået den her debat, og det kan jo ikke være regeringen, der ønsker at få afstivet sit mandat, det mandat, som man også har fremført at Kommissionen nu sidder og forhandler med de østeuropæiske lande.

Så der er kun tilbage at sige, at vi kan kun opleve det, som om regeringen her er blevet presset. Regeringen har givet efter. Vi har stor forståelse for, at regeringen også er bekymret over, at socialistiske systemer og kommunistiske systemer efterlader megen morads, når de har været der. Det tilslutter vi os fuldstændig. Når man ser på de østeuropæiske lande, hvordan de har lidt under sådan et socialistisk system, så forstår vi godt regeringen. Det er ikke det; det bakker vi op om.

Og vi bakker op om at gøre noget ved miljøet, men vi kan ærlig talt ikke forstå, at regeringen behøver at gøre det knæfald for SF og da slet ikke, når man tænker på, hvad SF's rolle var den 28. september. Det er en forlængelse, som hr. Jørn Jespersen kom til at sige det, af nejtet til euroen, det er nejtet til Nicetraktaten, osv.

Så sådan vil det blive, og jeg kan kun sige til ministeren – hvis ministeren vil lade mig tale færdig uden tilråb fra salen – at det nu engang er sådan, hvad enten ministeren kan lide det eller ej, at vi oplever det som et knæfald for SF, og et sådant forslag til vedtagelse støtter vi garanteret ikke, og det vil heller ikke ske nu.

Jeg skal så sige om det forslag fra Enhedslisten, at det er klart, når vi kigger på det indhold, at så har det ikke det miljøsigte, vi har ønsket os. Vi ønsker, at man virkelig gør noget for miljøet, og vi oplever ikke, at Enhedslisten i grunden tager det ansvar på sig, så vi kan heller ikke støtte det forslag.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):
Fru Henriette Kjær som ordfører.

Henriette Kjær (KF):
Jamen vi er da fuldstændig enige med ministeren i, at Danmark har et utrolig positivt forhold til de øst- og centraleuropæiske lande, og det mener vi faktisk man skal blive ved med at have, og vi mener jo netop, at denne her vedtagelse vil hindre det fortsat positive samarbejde, i og med at det her jo ikke er et tilbud til dem, det er jo ikke en hjælp til dem, det er at stille nogle krav til dem, at ville have indflydelse på, hvordan de i øvrigt skal opføre sig. Og det mener vi er at kamme over.

Ministeren mener, at det er oppositionen her, den borgerlige opposition, der mener, at vi har bevæget os ud i en unødigt konfrontation. Jeg må sige, vi i Det Konservative Folkeparti virkelig undrer os over, at miljøministeren har lavet den konfrontation, som han har i dag, ved at lave et forslag til vedtagelse sammen med SF i stedet for at lave det med det parlamentariske grundlag, han plejer at have i europapolitiske spørgsmål.

Så vil jeg sige, at det kan godt være, ministeren synes, at det, der står i vedtagelsen, er noget, som allerede er i gang, at det bare er en stadfæstelse af den eksisterende politik. Men problemet er jo, at sådan tolker SF det ikke. SF mener, at der er behov for en opstramning.

Man skal lægge det i vedtagelsen, at man kan se, at det er SF, der har stillet den her forespørgsel. Det er så også sådan, at når den engang skal føres ud i livet, så vil man gå tilbage og spørge: Hvad blev der sagt under debatten? Og der blev tydeligt sagt fra SF's side, at man mente, udvikelsesprocessen var ved at skride, det var ved at

fortabe sig i tekniske detaljer, og at der var behov for en opstramning.

Det er der, uenigheden her ligger, for vi mener faktisk, det går ganske udmærket. Vi mener, det mandat, der er givet, fungerer i bedste velgående, og derfor er der ikke behov for at lave en sådan vedtagelse, som er med til at så tvivl om, hvor Danmark står henne i udvidelsesprocessen.

Vi kan stadig ikke støtte vedtagelsen.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Hr. Keld Albrechtsen som ordfører, og samtidig vil jeg bede om at få lidt mere ro i salen. Tak.

Keld Albrechtsen (EL):

Vi havde fra Enhedslistens side gerne ønsket at kunne gå ind og støtte en sådan vedtagelse, også gerne sammen med de partier, som har sat forslaget sammen til en lang, lang tekst.

Problemet er, at debatten ikke har klargjort, hvad fremskridtet skulle være, for der er altså nogle problemer i forslaget til vedtagelse, som regeringspartierne, SF og CD har fremsat. Først og fremmest den sætning, som ministeren også var inde på, hvor der står, at kandidatlandene holder tempoet i reformprocessen. Det vil sige, at vedtagelsen indeholder en almindelig opbakning af reformprocessen.

Med reformprocessen mener man jo en politik, hvor der ganske vist skal tages nogle miljøhensyn, og det er o.k., men hvor det først og fremmest gælder om at liberalisere og privatisere og i det hele taget gennemføre en politik, der øger arbejdsløsheden og uligheden i de østeuropæiske lande, og derfor er helheden i teksten ikke tilfredsstillende. Men vi ville have strakt os langt i retning af at kunne være med til en tekst, hvis det var sådan, at den havde været en konkret forbedring.

Én ting er jo de mange ord, men havde teksten indeholdt en konkret forbedring, som førte til, at regeringen skulle gøre noget mere, noget andet og noget bedre, end den gør i dag, ville vi have støttet forslaget. Men da vi undervejs i debatten selv ikke med den bedste og mest velvillige fortolkning har kunnet finde noget, må vi altså desværre meddele, at vi ikke kan støtte forslaget.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Hr. Jørn Jespersen som ordfører for forespørgsnerne.

Jørn Jespersen (SF):

Jeg skal takke for debatten, som jeg synes har været ganske nyttig undervejs. Jeg må indrømme, at den forløb ikke helt, som vi havde forestillet os, men derfor kan den jo udmærket godt være nyttig.

Jeg vil gerne indledningsvis sige, at der har været gjort nogle betragtninger om, hvilke forskellige samfundssystemer der har de største miljøødelæggende konsekvenser. Jeg tror ikke, der er nogen, der kan være uenige om, at de socialistiske regimer, vi så østpå frem til Murens fald, havde ganske katastrofale effekter for miljøet og natur i meget stort omfang; det er helt evidenter. Men at tro, at en ureguleret markedsøkonomi med uhæmmede forbrugsmønstre skulle føre til et bedre miljø, uden at der foregår et fornuftigt samspil mellem regulering og udnyttelse af markeds kræfter, tror jeg ville være at falde i den anden grøft. Nogle af ordførerne har slået til lyd for, at bare man afskaffede enhver form for regulering, var miljøet tjent med det, men det tror jeg ikke er nogen særlig holdbar konklusion.

Det har også været fremhævet, at der ikke var megen grund til, at Folketinget diskuterede Øst-udvidelsen og miljøaspektet i dag, fordi der er bestemmelser i Traktaten, som sikrer, at den sag er i god gænge og nok skal lykkes på fornuftig måde. Jeg er glad for, at et flertal har understreget, at gode, fornuftige målsætninger selvfølgelig hele tiden skal følges op med konkret handling og udmøntninger. Netop som en anden ordfører sagde, er det en dynamisk proces, og derfor skal man hele tiden tage stilling til, hvor langt den er kommet, og hvad der nu er brug for at tage af initiativer – ikke for at ændre den udviklingsretning, som vores indsats hidtil har fuldt, men netop for at sikre, at den følger med i den dynamiske proces.

Det er bl.a. det, der ligger i at skrive i pind 2, at kandidatlandene inddrages i EU's arbejde med at udvikle væsentlige strategier og politikker. Det bliver de ganske vist i forvejen, for der er uformelle møder, f.eks. i forbindelse med ministerråds møderne, hvor man inddrager ansøgerlandene og diskuterer miljøintegration, 6. miljøhandlingsprogram osv. Men det nye er – det er også til hr. Keld Albrechtsen – at nu har vi gjort status og sagt: Lad os lige kigge på indsatsen og se på, hvad vi har gjort hidtil. Kan vi gøre mere af samme slags, som vi har gjort hidtil? Er vi nu kommet til en fase, hvor man kan tage nogle andre virkemidler i brug for at sikre, at

ansøgerlandene i så stort omfang som overhovedet muligt kommer med i processen og føler, at de har et ansvar for den? Det er jo regler, programmer, planer, som landene senere hen skal leve med, og så er det vel kun rimeligt og fair og i øvrigt uhyre fornuftigt, at de også er med til at udforme dem, at de bliver hørt, at de kan fremføre argumenter, og at de kan gøre deres interesser gældende. Det er netop også det, vi har lagt op at gøre en ekstra, styrket indsats for, og det er da et reelt fremskridt, at vi sætter fingeren på et punkt og siger: Lad os se, om vi kan gøre det endnu bedre på dette punkt.

Med hensyn til overgangsordningerne, som har været diskuteret ganske meget, mener jeg, at det efter debatten står helt klart, at det, der er lagt op til her, på den ene side er at sikre, at vi i fællesskab får tilrettelagt overgangsordninger, som er så miljømæssigt og økonomisk fornuftige som overhovedet muligt, giver mest muligt miljø for pengene, og ikke på tilfældig vis bevilger overgangsperioder, men på den anden side at strække en hånd ud til ansøgerlandene med et løfte om at bidrage med kapacitet og finansiering til at få lavet nogle fornuftige overgangsordninger, som de østeuropæiske befolkninger får gavn af, fordi de hurtigt får en miljøforbedring, som også resten af Europa får gavn af, fordi miljøet er et fælles anliggende, og også på det erhvervspolitiske plan får en fair og lige konkurrence så hurtigt som muligt.

Alt i alt synes jeg, at den allervigtigste konklusion efter debatten i dag er, at dér, hvor vi nu står i udvidelsesprocessen, er det afgørende, at vi virkelig sikrer, at befolkningerne i ansøgerlandene har hjertet med i udvidelsesprocessen, og at de får mulighed for via offentlige høringer og inddragelse i beslutningsprocessen og gennem deres forskellige organisationer og bevægelser at præge arbejdet. Det, der i sidste instans bliver helt afgørende for, om udvidelsesprocessen bliver en miljømæssig gevinst, er nemlig befolkningernes engagement og motivation til at deltage i arbejdet med at sikre bæredygtighed på alle niveauer i samfundet.

Tak for debatten.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen): Så er det miljø- og energiministeren, og lidt mere ro i salen ville være tiltrængt.

Miljø- og energiministeren (Svend Auken): Jeg vil også sige tak for diskussionen og sige tak til det flertal, som omfatter regeringspartierne,

Socialistisk Folkeparti, Centrum-Demokraterne og Kristeligt Folkeparti, fordi de har bekræftet den linje, vi har lagt med hensyn til udvidelsesforhandlingerne, når det drejer sig om miljø.

En af de flotte ting ved EU-samarbejdet, en af de gode ting ved det europæiske samarbejde er, at vi er i stand til at samle tidligere diktaturer op. Engang var det de tidligere borgerlige fascistiske diktaturer, der skulle samles op, hvad enten det var Grækenland, Spanien eller Portugal, og det skete ved at tage dem ind i varmen og give dem adgang, men også ved at stille krav til at samarbejde om at løfte niveauet – ikke bare med hensyn til demokrati, men også på en lang række andre områder, herunder miljø. Det er det samme, vi nu skal gøre over for de tidligere kommunistiske diktaturer. Det er positivt, det har vi også gjort, vi har haft en linje, og det er den linje, vedtagelsen bekræfter her i dag.

Jeg er glad for at se, at nu er korpset af medhjælpende ordførere i Venstre kommet tilbage efter den forlængede frokostpause. Hr. Hans Christian Schmidt var ikke selv i stand til at give det, men det er jo godt med samarbejde og fællesskab, så derfor kunne det være interessant at få bare ét konkret eksempel fra den tekst, der er lagt frem, hvor der brydes med den hidtidige linje i vores optagelsesforhandlinger, hvor der er et brud i forholdet til Kommissionen, eller hvor der er et brud på den linje, der har været ført fra dansk side, og som Venstre og De Konservative hidtil har stået bag. Det er jo fair nok, at man slår saltomortaler for at holde sig i form, men hvis andre skal se meningen med det, må der jo være en begrundelse for, at man går fra ét synspunkt til et andet.

Jeg synes i øvrigt, hr. Jørn Jespersen svarede glimrende på spørgsmålet om, hvad der er nyt i denne vedtagelse, og det tror jeg bestemt ikke er kontroversielt for Venstre og De Konservative. At man prøver at inddrage ansøgerlandene mere aktivt i arbejdet med det 6. miljøhandlingsplanforslag, vi diskuterer i EU, og de øvrige strategier, synes jeg er positivt. Det er også det, det svenske formandskab prøver at gøre, og det arbejder vi godt sammen om.

Men bortset fra, at der snart skal være valg, og ud over at nogle gerne vil slå saltomortaler, og nogle nye ordførere gerne vil vise, at de er næsten lige så gode, om end ikke helt så gode som den egentlige ordfører, er det store, ubesvarlige spørgsmål: Hvor er der bare ét eneste lille, konkret eksempel på, at der står noget i denne tekst, som man er uenig i?

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg vil da gerne kvittere for, at miljøministeren er så oplagt i dag. Man mærker jo, at han har været udsat for peptalk, at der er noget, der virkelig skal køres igennem nu, og jeg synes da sådan set, det er i orden, man er begejstret. Men der skal også være et indhold, og det er vel her, det svigter, fordi miljøministeren mangler indholdet.

Jeg har været ude at rejse med ministeren og har haft den store oplevelse, at vi har rejst rundt i Østeuropa og beset alle de lande, hvor de har haft kommunistiske og socialistiske rædselsregimer. Jeg har set ministeren kigge på, hvordan det er gået derude med en sådan politik, og så er det måske lige flot nok at sige her fra talerstolen, at det er blevet meget værre derude, efter at kommunismen er væk. Den efterlod jo landene i ruiner, og vi kunne se derude, at man havde manglet penge, man havde manglet tankesæt, og man havde manglet demokratisk indflydelse til at kunne gøre noget ved miljøproblematikken.

Nu skal de så i gang, og Venstre ønsker dem god vind. Men jeg har sagt det før, og det er måske det, der piner ministeren mest, at vi har fuldstændig tillid til, at regeringen gennem sit mandat, der er givet videre til Kommissionen, kan forhandle med de østeuropæiske lande om gode overgangsordninger, der gør, at de kan komme ind i EU og få en velstand og velfærd, der igen bevirker, at de kan gøre noget ved miljøet. Om ministeren kan lide det eller ej, bakker vi altså op om det mandat, vi har givet, og vi mener sådan set, det er dét, der skulle have været resultatet af debatten og ikke det forslag til vedtagelse, vi har her.

(Kort bemærkning).

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

Fru Henriette Kjær, som jeg sætter meget, meget stor pris på, selv om jeg ikke altid sympatiserer med det selskab, hun holder med her i Folketinget, havde ét rigtigt kritikpunkt af vedtagelsesteksten, nemlig at den er meget omfangsrig. Det er en meget, meget lang tekst, og jeg tror, forslagsstilleren skal være formanden taknemlig for, at man får lov at foreslå en så lang tekst.

Men så skulle det vel også være muligt for hr. Schmidt at finde bare dét lille punkt i denne lange, lange tekst, der udløser al hans vrede, al hans ærgrelse og al hans irritation. Der må da

være ét eneste punkt i denne lange tekst, han sammen med sit korps af medhjælpende ordførere kan finde ud af er galt, og det er kun det, vi stadig spørger os selv om.

Jeg har det altid sådan, når hr. Schmidt taler – og jeg er en stor beundrer af hr. Schmidt – at jeg føler mig hensat til klassens time, hvor der bliver udtalt nogle belærende ord, og vi får sans for det rette her i tilværelsen. Det har vi jo også brug for, vi skurvede hoveder, men en gang imellem kunne man godt ved afslutningen af klassens time forvente, at degnen lige løftede sløret for, hvad det egentlig er, han mener, der er galt med teksten.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Der sker også en anden ting i klassens time. Der sker nemlig som hovedregel det, at kun den dreng, der har opført sig dårligt, hyler, og det passer meget fint til den debat, vi har haft i dag.

Ministeren har ved flere lejligheder haft travlt med at komme op på talerstolen og forklare og forsvare, men jeg vil da gerne gentage min tale, selv om den måske var lidt rigelig positiv. Jeg sagde flere gange: Det er benspænd for Østlandene at kræve, at de skal opfylde flere ting, end der er aftalt. Man forsøger at få kilet flere ting ind, men vi vil ikke være med til at opstille nye krav. Desuden kan vi ikke lide det allernederste punkt, og det ved ministeren jo godt, for det er hele Århuskonventionen, der bliver gentaget her. Den stemte vi imod, og så kan der jo ikke være meget mærkeligt i, at vi heller ikke kan lide den nu.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Da der ikke er flere, som har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet, og vi går til afstemning om den omfangsrige vedtagelse. Jeg er helt enig med fru Henriette Kjær.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 30 af Jørn Jespersen (SF), Niels Bloch Jespersen (S), Ebbe Kalnæs (CD) og Vibeke Peschardt (RV) (se foran) vedtoges med 56 stemmer (S, SF, CD, RV og KRF) mod 44 (V, KF, DF, FRI og Mogens Andreasen (UP)); 3 (EL) stemte hverken for eller imod.

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag til vedtagelse nr. V 31 af Keld Albrechtsen (EL).

Hermed sluttede forespørgslen.

Meddelelser fra formanden

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 1. december 2000, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 14.29
